

1930 йил
12 майдан
чиқа
бошлаган

Postda

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI ИИБ НАШРИ

№ 81 (3311)

1999 йил 29 октябрь, жума

Сотувда эркин нархда

Бош мухаррир минбари

САЙЛАШ ВА САЙЛАНИШ ҲУҚУҚИ

Катта ёшдаги фуқароларимиз фақат ташвиқот плакатидаги сура-
тидан билган ягона депутатликка номзод учун овоз бериш мақсадида
сайлов кутилари томон саф тортиб борган пайтларини яхши эслаша-
ди.

Яратганга шукрлар бўлсинки, ўша даврлар ортда қолди. Эндиликда
биз мустақил Ўзбекистон деб аталмиш бошқа мамлакатда яшаймиз
ва амалдаги қонунчилик ҳамда халқаро ҳамжамият томонидан тасдиқ-
ланган демократик тамойиллар асосидаги сайлаш ва сайланиш ҳуқуқига
эга бўлган конституциявий ҳуқуқимизни амалга ошираялмиш.

Бизнинг сайлов ҳақидаги қонунларимиз том маънода жамиятни
демократлаштиришни чуқурлаштиришга қаратилган. Хусусан, сайлов
тизими тўғрисидаги қонунчилик бунинг ёрқин далилидир.

Ўзингиз ўйлаб кўринг. Қонунчиликка асосан зиммасига сайловлар-
ни ташкиллаштириш ва ўтказиш масъулияти юкланган Марказий сай-
лов комиссиясини ким тузади? Олий Мажлис, яъни биз, сайловчилар
томонидан сайланадиган депутатлардан иборат мамлакат парламен-
ти. Марказий сайлов комиссияси ўз ишини ким орқали ташкиллашти-
ради? Халқ депутатлари вилоят кенгашлари тақдими бўйича тузилган
оқроқ сайлов комиссиялари. Ушбу кенгашлар кимлардан иборат? Сай-
ловларда халқимиз томонидан сайланган депутатлардан. Шунингдек,
демократик йўл билан сайланган фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш
органлари вакиллари тақдими бўйича сайлов участкалари ҳам таш-
кил этилади.

Шу залда, барча нарса сайловчилар, халқ томонидан ҳал қилинаёт-
гани сайлов тизимимизнинг демократик эканлигини кўрсатмаяптими?
Ҳеч муболағасиз айтиш мумкинки, ҳозирги сайлов кампаниясида биз,
сайловчилар муҳим ўрин тутамиз. Ўзимиз, мустақил Ватанимизнинг тақ-
дири қандай қарорга келишимиз ва қайси депутатликка номзод учун
овоз беришимизга боғлиқ.

Ҳадемай шу кунларда сайлов комиссияларида кўриб чиқиладиган
рўйхатга олинган барча даражадаги депутатликка номзодларнинг рўйха-
ти маълум қилинади. Мазкур сайлов кампаниясида Олий Мажлис, шу-
нингдек вилоят, туман, шаҳар кенгашларига депутатларни ҳам сай-
лаймиз.

Ушбу сайловлар, Президентимиз Ислам Каримов биринчи қақриқ
Олий Мажлисининг XV сессиясидаги маърузасида таъкидлаганидек,
бизга яна бир бор дунёга демократия бўйича мустақиллик йилларида
тўпланган тажрибамиз, демократик тамойилларнинг турмушимизга син-
гиб бораётгани, аҳоли сиёсий онгининг ўсиб бораётганини кўрсатиш
учун яна бир бор имконият яратади ва бунда муҳим синов бўлиб қола-
ди.

Оммавий ахборот воситаларида эълон қилинганидек, мазкур сай-
ловларда бешта сиёсий партия: "Адолат" ижтимоий-демократик партия-
си, "Ватан тараққиёти" партияси, "Миллий тикланиш" демократик
партияси, Ўзбекистон халқ демократик партияси ва "Фидокорлар"
миллий-демократик партиялари иштирок этади.

Мазкур партиялар ва ҳукумат ваколатли органларидан ташқари
"Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси сайловлар тўғрисида"ги
Қонунга киритилган янги ўзгартаришларга биноан парламент сайлов-
ларида фуқаролар ташаббускор гуруҳлар тузиб, бирор номзодни
қўллаб-қувватлаган ҳолда ўзлари ҳам иштирок этишлари мумкин.

Айни пайтда партиялар, ҳукуматнинг ваколатли органлари ва сай-
ловчиларнинг ташаббускор гуруҳлари Марказий сайлов комиссияла-
рига Олий Мажлис депутатлиги ва Ўзбекистон Республикаси Прези-
дентлигига номзодларнинг рўйхатини тақдим этди. Номзодлар Марка-
зий сайлов комиссиясида 31 октябрда рўйхатга олинади.

Билдирилётган мулоҳаза ва таҳминларга кўра мамлакат парламен-
тига бўладиган навбатдаги сайловларда Олий Мажлис депутатлигига
даъвогарлик қилаётганлар сони Ўзбекистон тарихида рекорд кўрсат-
кича эришиши кутилмоқда. "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажли-
си сайловлар тўғрисида"ги Қонунга киритилган янги ўзгартариш-
ларга биноан битта сайлов округига қўйилаётган номзодлар сони 18та:
бешта сиёсий партиядан биттадан номзод, ҳукумат ваколатли органи-
дан битта номзод, сайловчиларнинг ташаббускор гуруҳларидан 12та
номзоддан иборат бўлиши мумкин. Кўриниб турибдики, номзодлар
ўртасидаги рақобат кескин бўлади ва бу сайловолди кампаниясида
ўз аксини топади.

Сайловларни ўтказишда "Ўзбекистон Республикасида Марказий
сайлов комиссияси тўғрисида"ги Қонунга мувофиқ Президентлик ва
Олий Мажлис депутатлигига қўйилган номзодларнинг барчасига бир
хил шароит яратилади. Сайловларга тайёргарлик кўриш ва уларни ўтқа-
зиш жараёни оммавий ахборот воситаларида ёритиб борилади.

Шуни ҳам айтиш зарурки, сайлов тизими тўғрисидаги қонунчилик-
ка мувофиқ сайловларга тайёргарлик кўриш ва ўтказиш бўйича ташкил
этиладиган барча тадбирларда сиёсий партиялар, ҳукуматнинг вако-
латли органлари, сайловчиларнинг ташаббускор гуруҳларидан бир
нафардан кузатувчилар, Марказий сайлов комиссияси вакиллари, шу-
нингдек бошқа давлатлар, халқаро ташкилот ва ҳаракатлардан куза-
тувчилар иштирок этиши мумкин.

Буларнинг барчаси юртимизда қонун талабларига тўлиқ риоя эти-
лаётгани билан бирга, бўлажак сайловлар демократик тамойиллар
асосида ўтиши, Ўзбекистоннинг буюк келажаги сари қўйилган навбат-
даги қадам бўлишига ишонч туғдиради.

ЭЛ ОСОЙИШТАЛИГИНИ КЎЗЛАБ

24 октябрь куни Тошкент шаҳар ИИББда Бош бошқарма-
га жанговар Байроқ топшириш маросими бўлиб ўтди. Бай-
роқни Ўзбекистон Республикаси Президенти номидан рес-
публика Ички ишлар вазири, ички хизмат генерал-полков-
ниги З.Алматов Тошкент шаҳар ИИББ бошлиғи, ички хиз-
мат генерал-майори Р. Ҳайдаровга топширар экан, пойтахтда
ҳуқуқ-тартибот ва жамоат хавфсизлигини таъминлашда ички
ишлар Бош бошқармаси ходимларининг кўшган ҳиссасини
алоҳида таъкидлади.

1999 йил 6 август... Бу кун нафақат Тошкент милицияси,
балки бутун Ўзбекистон посбонлари хотирасида бир умр
сақланиб қолган. Ички ишлар идораларининг икки ходими,
оиладаги икки забардаст ота бу ёруғ оламдан кўз юмди,
аёллар эса бошларига қора рўмол ўрашди. Ўша куни Б.Ри-
заев ва О. Мухамедовлар хизмат бурчини бажараётиб ҳалок
бўлдилар. Ва уларнинг номи ўтган якшанба куни Тошкент
шаҳар ИИББ ҳудудида очилган хотира ёдгорлигидаги исм-
шарифлар орасидан муносиб ўрин олди.

Ўз қасамёди, бурчига содиқ Мухаммаджон Гиёсов, Муса
Гашимов ва бошқа кўпга милиция ходимлари Қонун усту-
ворлиги, адолат тантанаси деб, биз ва сиз учун вафот этиш-
ди.

Пойтахтимиздаги жанговар постларда ҳалок бўлган ми-
лиция ходимларининг исм-шарифи ўйиб ёзилган мармар

тахта устида ўз фарзандларини ёдида сақлаётган она-
Ватан тимсоли – мотамсаро она ҳайкали қад кўтарди.

Ёдгорликнинг очиш маросимида хизмат пайтида ҳалок
бўлган милиция ходимларининг оила аъзолари таклиф
этилди. Кўпчиликнинг кўзларида ёш, вақт ўтишига қара-
май ҳали аламлар унутилмаган. Аммо улар ўз туғишганла-
рининг номи дўстлари ва хизматдошлари қалбида сақла-
наётганини яхши билишади.

Йиғилганлар бир дақиқа сукут сақлаб ҳалок бўлганлар
хотирасини ёдга олдилар. Улар шарафига Тошкент шаҳар
ИИББ шахсий таркиби Республика ИИБ Ички Қўшинлар
бошқармасининг намунавий-кўргазмали оркестри садола-
ри остида тўпланганлар олдида тантанавор марш билан
юриб ўтдилар.

Ёдгорлик мажмуининг очилиш маросимида Тошкент ша-
ҳар ҳокими К. Тўлаганов, ҳуқуқ-тартибот идоралари раҳ-
барлари, дин вакиллари иштирок этишди.

А. ЗОЛОТАРЁВА.

А.САПАРМАТОВ олган сурат.

УСТУНИ КУЛАГАН
УЙ

МАШИНА
ОВЛОВЧИЛАР

15 ГАШТАК

ЧАЙНВОРД16
KELGUSI HAFTA UCHUN
MUNAJJIMLAR BASHOKA

Postda TV

ИСТИКЛОЛ ОДИМЛАРИ

- Бухородаги қадимий архитектура ёдгорлиги – Аркни қайта таъмирлаш ишлари 1991 йил октябрь ойида бошланди.
- Ўзбекистонда самоварларнинг дастлабки музейи 1991 йил октябрь ойида Тошкентда очилди. Музейда юздан ортик самовар намуналари намойиш этилди.
- Пианиночиларнинг халқаро танловида мустақил республика вакили илк бор 1991 йил октябрь ойида иштирок этди. Ёш ўзбек мусикачиси Улуғбек Полвонов Бах ва Шопен асарларини ижро этиб, учинчи ўринни эгаллади.
- Ўзбекистондаги биринчи шарқ тиллари лицейи 1992 йил октябрь ойида Тошкентда очилди. Мазкур билим даргоҳида болаларга араб, турк, урду, ҳинд, форс ва инглиз тиллари ўргатила бошланди.
- Республикада гитарада куй ижро этиш бўйича халқаро марказ 1992 йил Тошкентда очилди.
- Успенский номидаги республика ўрта махсус мусика мактабининг бир гуруҳ ўқувчилари илк бор 1992 йил октябрь ойида Америка Қўшма Штатларида гастролда бўлишди. Улар Нью-Йорк, Денвер, Пуэбло, Колорадо штатларида концерт дастури билан чиқишди.
- Мираза Султонов хотирасига бағишланган халқаро дартс турнири 1992 йил октябрь ойида Тошкентда бўлиб ўтди.
- Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Ўзбекистондаги ваколатхонаси 1993 йил 24 октябрда Тошкентда очилди.
- “Джетро” ташқи иқтисодий фаолиятни ривожлантириш бўйича япон ташкилотининг халқ истеъмоли моллари ва энгил саноат маҳсулотлари кўргазмаси илк бор 1993 йил октябрь ойида Тошкентда бўлиб ўтди.
- “Театр: Шарқ-Ғарб” деб номланган халқаро фестивал 1993 йил 23–31 октябрь кунлари Тошкентда бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигига миссия бошлиғининг ўринбосари, Япониянинг Ўзбекистондаги элчихонасининг маслахатчиси М. Макия, элчихонанинг сиёсий масалалар бўйича маслахатчиси Т. Хироши ва элчихона котиби К. Саса-ме ташриф буюрдилар.

Сўхбат чоғида дипломатлар Қирғизистондаги воқеалар пайтида гаровга олинган япон фуқароларини озод этишда ҳамкор бўлганликлари учун Ўзбекистон ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларига чуқур миннатдорчилик билдирдилар.

Меҳмонларнинг илтимосларига кўра улар Ўзбекистон ички ишлар идораларининг асосий фаолият йўналишлар.

ри, сўнгги пайтларда эришган натижалари билан таништирилди.

Республика ИИВнинг тегишли хизмат ходимлари Японияда ўтказиладиган

минтақасида ҳар томонлама энг барқарор давлат бўлиб қолаётганини таъкидлаб, мамлакатларимиз ўртасида ҳамкорлик ривожланаётганидан мамнун эканликларини

Республика Ички ишлар вазирининг ўринбосари милиция генерал-майори Б. Парпиев меҳмонларни қабул қилди ва учрашувни олиб борди. Учрашувда ИИВ

Суратда: учрашув чоғида.

халқаро тусдаги жиноятларга қарши кураш муаммоларига бағишланган семинарга расман тақлиф этилди.

Меҳмонлар Ўзбекистон бугунда Марказий Осиё

ни, турли соҳаларда, жумладан, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ўртасида ҳамкорликни чуқурлаштиришга тайёр эканликларини билдирдилар.

ТИБ халқаро алоқалар бўлими бошлиғи милиция полковниги Ф. Юлдашев қатнашди.

ҚИММАТЛИ ТУҲФА

Ўзбекистон ва АҚШ ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ўртасида ҳамкорлик тобора ривожланмоқда. Америкалик мутахассислар сўнгги йилларда мамлакатимизда ички ишлар идоралари ходимлари учун турли мавзуларда, жумладан, уюшган жиноятчиликка, наркотикларнинг ноқонуний айланишига қарши кураш муаммоларига бағишланган ўқув-услубий семинарлар ўтказишди, тезкор ходимлар, терговчилар, эксперт – криминалистлар, бошқа хизмат вакиллари махсус ўқув курсларини битирдилар. Улар олган билим ва кўникмаларини ҳозир амалда муваффақият билан қўллаётганлар.

Яқинда яна бир муҳим воқеа бўлди. Терроризмга қарши ўзаро ҳамкорлик доирасида АҚШ ҳукумати Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигига энг замонавий инфрақизил спектрометр ҳадя қилди. Ундан турли моддаларни, жумладан портловчи моддаларни текширишда фойдаланилади.

Спектрометрни америкалик фирма вакиллари ИИВ ЭКБнинг янги биносига ўрнатиб бўлишди. Сўнг бир ҳафта давомида АҚШ Адлия департаменти мутахассис-криминалисти М. Эйринг республика ИИВ ходимларини бу спектрометрдан фойдаланишга ўргатди. Ўқув курсини тугатган ўн экспертга бу мураккаб ускунадан фойдаланиш ҳуқуқини берувчи махсус сертификатлар топширилди. Сертификатлар топшириш тантанасида республика Ички ишлар вазирининг ўринбосари, милиция полковниги С. Асатов қатнашиб, америкаликларга бу қимматбаҳо туҳфа учун чуқур миннатдорчилик билдирди. Инфрақизил спектрометрнинг қўлланилиш доираси нисбатда кенг бўлиб, унинг ёрдамида нафақат портловчи моддаларнинг, балки полимерларнинг, бўёқларнинг ва бошқа кўплаб бирикмаларнинг таркибини аниқлаш мумкин. Демак, криминалистларда жиноятларни очишда янада самарали иштирок этиш имкони туғилди.

Ўз мухбиримиз.

ҲАЁТИМНИ ЖИНОЯТ-ҚИДИРУВ ИШИСИЗ ТАСАВВУР ЭТА ОЛМАЙМАН,

дейди Фаргона шаҳар ИИБ бошлиғи, милиция полковниги,
II даражали “Шон-шухрат” ордени нишондори
Улуғбек Парпиевич ОХУНОВ.

– Ички ишлардаги фаолиятимни жиноят-қидирув хизматининг кичик инспекторлигидан бошлаганман ва 24 йилдан ортик фақат бевосита жиноят-қидирув йўналиши бўйича турли лавозимларда ишладим.

Жиноят-қидирув соҳасида менга марҳум Холмат ака Икромов, Абдуваҳоб ака Ашурматов, Юрий Сафоновлар устозлик қилишган. Мен касбимни нафақат севиб, қизиқиб, берилиб ишлаганман, балки катта тажриба ҳам орттиришга ҳаракат қилганман. Ҳаётим, амалий тажриба ва устозлар ўғити ишимда фойда берган.

Тадбирлар давомида шаҳарда рўйхатда турмай юрган 151 нафар фуқаро аниқланди. Уларнинг аксарияти Қирғизистон ва Тожикистон фуқароларидир. Бундан ташқари Россия, Украина ва Озарбайжоннинг бир неча фуқаролари қондага зид равишда яшаб юрганликлари аниқланди ва уларнинг ҳаммасига қонунда белгиланган чоралар кўрилди. Вилоятга кириб келаётган ҳар бир шахс текширилмоқда. Кўп қавватли уйлар, бозорлар, боғлар, автомашиналар турадиган жойлар текширилмоқда.

Ҳозирги кунда шаҳарда 2та милиция бўлинмаси ўз маъмурий биноларига эга. Охунбобоев мавзеида 53 минг аҳоли яшади. Уларни бир бўлинмага ёки шаҳарга келиши учун анча вақти кетарди. Аҳоли учун қулай бу бўлинмага тажрибали ходим милиция майори Абдурасул Қосимов бошчилик қилмоқда. Текстил-даги бир бўлинмага эса милиция майори Мурод Зубайдуллаев раҳбарлик қилмоқда.

Шаҳар ҳокимлиги ва вилоят ИИБ ша-

ҳар ички ишлар бўлимини турли замонавий техника ва автотранспорт билан таъминлашга эътибор бериб келмоқда. Шаҳардаги хушёрхонага “DAMAS” автомобили ажратилган. Шунингдек, ҳокимлик бўлимига 2та энгил машина, 5та компьютер ва 1та нусха кўпайтириш аппарати тақдим этди. Бундан ташқари маъмурий бино ҳам бу йил тўлиқ таъмирдан чиқарилди.

Ўтган 9 ойлик натижалари бўйича шаҳар ички ишлар бўлими виллоятда энг юқори ўринни эгаллаб турибди.

– Албатта, бу ишлар ўз-ўзидан бўлиб қолмайди, – дейди Улуғбек Парпиевич. – Бунинг учун раҳбариятдан ишни тўғри ташкил қилиш, ходимлар фаолиятини тўғри баҳолаш, ходимлардан эса фидойилик талаб қилинади. Фидойи ходимларимиз кўп. Булар: жиноят-қидирув соҳаси бўйича милиция капитани Собиржон Назаров, милиция катта лейтенанти Фарход Собиров, лейтенант Отабек Азимов ва Ойбек Нишоновлардир.

Участка нозирларидан: милиция капитани Иномжон Эшонкулов милиция лейтенанти Нўмонжон Ҳасанов, пост-патруль хизматидан милиция капитани Иброҳимжон Расулов, паспорт бўлим бошлиғи, милиция майори Набижон Мирзамасхипов, навбатчилик қисмидан милиция майори Рустамжон Холмирозов, кўриқлаш бўлинмаси бошлиғи милиция подполковниги Таваккал Раҳматуллаев ва бошқаларни айтиш мумкин.

Биз Фарғонани жамоат тартиби юксак ўрнатилган шаҳарга айлантириш учун бор куч-ғайратимизни аямаймиз.

Ўз мухбиримиз.

Тилга эътибор – элга эътибор

Мамлакатимиз мустақилликка эришишдан икки йил олдин тилимизга Давлат мақоми берилган эди. Бу юртбошимиз, халқимиз истиқлолга ўша вақтдаёқ нақадар чанқоқ бўлганликларини, уларнинг журъдини кўрсатади. Тил озод бўлмас экан, эл озодлиги ҳақида гап бўлиши мумкин эмас. Тил озод бўлмас экан, дил озодлиги чала, ярим озодликдир.

Хўш, Давлат тили ҳақидаги қонун ўзбек тилига нима берди? Авваламбор, унинг қўлланилиш доираси кенгайди, йўлидаги барча тўсиқлар, чекланишлар олиб ташланди. Тилимиз фан, техника, маданиятнинг барча соҳалари бўйича янги-янги атамалар билан бойиди. Унинг қадимий, тарихий хазиналари, булоқлари очилди. Тилимиз ўз табиғатига ёт сўزلардан тозаланиб борапти.

Тўғри, қизиқ устиде баъзан қош кўяман деб кўз чиқарган ҳолатларимиз ҳам бўлди. “Тайёрагоҳ”, “ноҳия”, “олийгоҳ” каби қатор сўзлар халқимиз орасида сингишмади. Иш бўлган жойда камчилик ҳам бўлади, албатта. Вақт ҳамма нарсанинг сарагини саракка, пучагини пучакка ажратиб боради.

Муқаддас китоблардан бирида “Аввал сўз бўлган эди” дейилади. Дарҳақиқат, она тилимиз мавқеининг қонун йўли билан мустақамланиши тарих, адабий

мерос, фалсафа, дин тарихи каби кўплаб соҳаларда юксалишларга, халқимизнинг маънавий уйғониши, ўзлигини англаши тезлашишга туртки бўлди.

Ўзбекистон Республикаси ИИВ Тошкент олий ҳарбий-техника билим юртида Давлат тили ҳақидаги қонун қабул қилинганлигининг ўн йиллигига бағишлаб бир гуруҳ шоирлар, олимлар, “Сирли олам” ва “Жаҳон адабиёти” журналларининг ижодий жа-

моалари билан ўтказилган учрашувда ана шулар ҳақида сўз борди. Шоира Гулчехра Жўраева, шоирлар Сайёр, Мирпўлат Мирзо ўз шеърларидан ўқиб беришди. Элшўнос олим Билал Аминов миллий қадриятларимиз тобора қад ростлаётгани, тилимиз Ўзбекистондаги турли миллатлар ўртасида дўстлик, биродарлик кўприги вазифасини бажаражаги ҳақида тўлқинланиб гапирди. Журналлар жамоалари ўз ижодий режалари билан ўртоқлашдилар, ҳарбийларни ҳамкорликка чорлашди.

Учрашув сўнгизда билим юрти бадий ҳаваскорлар гуруҳи мумтоз, замонавий куй ва кўшиқлари билан йиғилганларни хушнуд этди. Ватан посбонлари ва ижод аҳли бундай сермазмун мулоқотларни тез-тез уюштиришга келишиб олишди.

Ўз мухбиримиз.

ЯХШИ ХИЗМАТ УЧУН — АВТОМАШИНА

Ички ишлар ходимлари зиммасига ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, жиноятчиликка қарши курашиш ва бошқа вазифалар билан бирга улар кишлоқ хўжалиги экинларини пайҳон қилинишига, талон-торож қилинишининг олдини олиш ишларини ҳам амалга ошираётганлар.

Жорий йил давомида Булунгур тумани ички ишлар бўлими ходимлари ўзларининг асосий вазифаларини бир дақиқа ҳам унутмаган ҳолда деҳқонлар билан кечаю-кундуз ёнма-ён туриб, меҳнат қилдилар. Туманда кишлоқ хўжалиги маҳсулотларидан, жумладан галладан қўзланган ре-

жалар ортиғи билан уудаланди. Ўрим-йиғимда деҳқонларга камрабаста бўлган милиция ходимларидан туман ҳокимлиги раҳбарияти ғоят миннатдор бўлди. Туман ҳокими Тўхта Худойназаров фаолларнинг яқинда ўтказилган тантанали йиғилишида ички ишлар бўлими ходимларининг ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашда, айниқса кишлоқ хўжалиги маҳсулотларини нест-нобуд бўлмаслиги ва талон-торожликларнинг олдини олишда фаол қатнашганликларини юқори баҳолаб, уларга битта “Damas”, битта “Nexia”, битта ҳаракатланувчи электростанция ва кўп миқ-

дорда алоқа воситалари ускуналарини топширди. Бунга жавобан туман ИИБ бошлиғи, милиция подполковниги Саъдулла Кулиев туман ҳокимлигига бутун шахсий таркиб номидан миннатдорчилик билдирди ва тинчлик, оқоилишликни сақлаш, жиноятчиликнинг олдини олиш, унга қарши кураш, шу билан бирга кишлоқ хўжалик маҳсулотларини талон-торож бўлишига, ташмачиликка йўл қўймаслик учун барча имкониятларни ишга соладилар, деди.

**Салоҳиддин
ЗОХИДОВ,
милиция майори**

“Ўзингдан эҳтиёт бўл, қўшинингни ўғри тутма” деганларидек, мол-мулкнинг қадрига етганлар уни ишончли қўлларга топшириш, қўриқлаш ғамини ейишлари керак. Ички ишлар бўлимлари қошидаги Қўриқлаш хизматлари ана шундай ишончли қўриқбонлардир. Гапимизнинг исботи учун Қизилтепа тумани ИИБ ҳузуридаги Қўриқлаш хизмати фаолиятига мурожаат этайлик. Бу бўлинма банклар, пахта тозалаш корхонаси, машина насос станцияларини, суд, прокуратура каби давлат ташкилотларини қўриқлайди. Яқинда туман нефть базаси раҳбарияти ҳам улар билан шартнома тузди. Сабаби аён — қўриқлаш бўлинмаси мол-мулк эгасига унинг бут бўлишини, хавфсизлигини кафолатлайди. Қоровуллар — хоҳ улар шаҳодатланган ходимлар бўлсин, хоҳ ёлланган фуқаролар — объектнинг ҳар томонлама хавфсизлигига эътибор беришади. Масалан, пахта заводини қўриқлайдиган ходимлар заводга килувчи транспортларнинг ёнғин хавфсизлиги воситалари, мосламалари билан таъминланганлигини ҳам назорат қилса, банклар, нефть базасини қўриқловчилар кириш-чиқиш тартибига риоя қилинишини ҳам таъминлайдилар. Айниқса, Россиянинг турли шаҳарларида портлашлар содир этилган барча объектларда эҳтиёт чоралари кучайтирилди.

Қизилтепа тумани ИИБ бошлиғининг қатъий талаби билан тунда ўта муҳим иш-шоотларни қўриқлашга ўргатилган итлар ҳам жалб этиляпти. Одамзот бу тилсиз, лекин ақли, вафодор жониворлардан турли юмушларда, биринчи галда қўриқчи сифатида қадим қадимдан фойдаланиб келади. Балки инсон қўлга ўргатган илк ҳайвон ҳам итдир. Азалдан бу жониворлар ўзининг сезгирлиги, зийраклиги, эгасига садоқати билан машҳурдир. Қўриқчи итлар билан махсус шуғулланиш учун бўлинманинг бир ходими яқинда вилоят ИИБ Ўқув марказида кинологуликка ўқиб келди.

Жорий йилда ҳали бирор объеклда йирик ўғирлик содир этилгани йўқ. Майда ташмачилар ҳам корхона дарвозасидан чиқмай туриб қош этилган. Ўзингиз

ЎЗ КАСБИНИНГ УСТАЛАРИ

ўйланг, марказий қўриқлаш пултига уланган кўнғироқ жиринглагач милиция ходимлари саноқли дақиқаларда етиб келишини яхши билган ўғрининг бунақа жойларга кўз олайтириши учун боши иккита бўлиши керак.

Шунақа кезларда беихтиёр милицияга шахсий дўконларини ўғри урганидан арз қилиб келувчи тижоратчи акаларимиз ёдга тушади. Агар улар дўконларини қаровсиз қолдирмасдан ёки уқувсиз, тасодифий кишиларга қўриқлашни ишонмасдан, Қўриқлаш хизмати-га топширганларида эди, бу каби кўнгилсизликлар юз бермасди. Тўғри, бунинг учун объект, яъни дўкон белгиланган талабларга мувофиқ қурилиши, жиҳозланиши зарур, қўриқлаш хизмати ҳам хусусий қоровулларга қараганда кўпроқ пул тўлаш керак. Лекин “Хасис икки марта пул тўлайди” деган гап ҳам бор. Нима бўлганда ҳам, харажат ўғри ўмарадиган молнинг қийматидан кам бўлади. Бундан ташқари, тижоратчининг ҳам уйқусида ором бўлади.

Маълумки, қўриқлаш хизмати хўжалик ҳисоби асосида фаолият юритади.

“Қўриқлаш” хизматидан

Қизилтепа тумани ИИБ ҳузуридаги бу бўлинмага яқинда янги “Дамас” берилди. Ходимлар қишқи кийим-бош билан тўла таъминланди. Ойлик маошлар мунтазам вақтида берилишидан ташқари яхши ишлаганларга хизмат якунларига кўра, байрамларда мукофотлар бериб борилади. Ҳеч кимга сир эмас, ҳозирги бозор иқти-

соди шароитида ҳар қандай оила ҳам моддий ёрдамга муҳтож бўлиши мумкин. Қўриқлаш хизмати ходимларига тўй-маъракасида, оила-сида бошқа бир иқтисодий қийинчиликлар туғилганда имкон доирасида моддий ёрдам кўрсатилади. Демак, улар ишнинг кўзини билаётган эканки, ўз меҳнатлари билан пул топаётган эканки, уларнинг хизматида талабгорлар бор эканки, юқоридагиларнинг имкони бўляпти.

Тўғри, ҳозирча шахсий хонадонларни қўриқлашга топширувчилар бармоқ билан санарлик. Бу балки Қизилтепа шаҳрида хонадон ўғрилиги кам содир бўлишидан дандир ёки фуқаролар қимматсирарлар. Кенг аҳоли ўртасида, оммавий ахборот воситалари орқали ўз хизматларининг аҳамиятини тарғиб-ташвиқ қилмаётган раҳбарлар ҳам қисман айбдордир. Шу ўринда бир фикр туғилди, балки жойлардаги қўриқлаш хизматлари раҳбарларининг, ходимларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш мақсадида шартномалардан тушадиган пулнинг бир қисмини уларнинг ихтиёрида қолдириш керакдир.

Бўлинма ходимлари фақат жамоат тартибини сақлаш билан чекланиб қолмайдилар. Жорий йилда улар “Қорадори-99”, “Паспорт” каби тадбирларда фаол қатнашди. Тадбир давомида ҳовлисида

Коровул деганда баъзиларнинг кўз олдига уч кун уйда, бир кун қоровулхонада уйқуни урадиган нафақадор амакилар келиши мумкин. Балки, айрим ташкилотларнинг ўз ҳисобида турадиган қоровуллар шундайдир, лекин милиция ҳисобида турадиган қоровулларнинг хизмати мунтазам текширилиб турилади. Вақти-вақти билан улар учун ўқув машғулоти ҳам уюштирилади.

Шаҳодатланган ходимлар билан белгиланган жадвал бўйича жанговар тайёргарлик машғулоти ўтказиб борилади. Бўлинма сардори милиция катта лейтенанти Д. Рўзиев машғулотларга ҳафсала билан тайёрланади. Дарс ўтишга туман ИИБ раҳбар ходимлари, малакали мутахассислари ҳам тақлиф этилади.

— Биз жанговар хизматни ташкил этишга, текширишга, айниқса тунда текширишга алоҳида эътибор берамиз. Ҳар кун навбатчи офицер ва тезкор гуруҳ тайинланади. Зарурат бўлганда постларга иккитадан соқчи қўйилади. Вазифамиз — бизга ишониб топширилган объектларнинг тўла хавфсизлигини таъминлашдир. Кадрлар танлай билишимизнинг, машғулотлар сифатининг, хизматни яхши ташкил қилишнинг самараси ўлароқ бизнинг қоровулларимиз доимо сергак бўлади. Майда ўғрилар, ташмачилар объектдан чиқмаёқ тутилади. Йил бошида той пахта, чигит ўғирлашга уринганлар қўлга тушиди. Корхоналар автоуловларининг эҳтиёт қисмларини ўмаринга уринганлар ҳам доғда қолишди. Шу ўринда ходимларимиздан ҳалоллик талаб қилинишини ҳам алоҳида таъкидлардим, — дейди хизмат бошлиғи милиция подполковниги Қ. Носиров.

Бобомурод ТОШЕВ.

Мироқи қўрғони Шаҳрисабз туманининг тоғли ҳудудда жойлашган. Тоза ҳаво, зилол сув, атрофдаги бетакрор табиат гўзалликлари бу ерга кўплаб дам олувчиларни чорлайди. Шаҳарликлар ва республикамизнинг вилоятларидан меҳмонларнинг тез-тез келиб туриши, турли хил енгил автомобилларнинг кўпайиши ДАН ходимларини хушёр ва сергак бўлиб йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш учун ҳаракат қилишларини талаб этади. Шаҳрисабз туман ИИБ ДАНБ ноизири, милиция старшиниси Зокир Ҳамроев кўп йиллардан бери шу қўрғонда хизмат кўрсатади. У хизмат вазифасини намунали даражада бажараётгани боис бу йил ҳудудда йўл-транспорт ҳодисалари рўй бермади.

Суратда: милиция старшиниси Зокир ҲАМРОЕВ хизмат пайтида.

ЗҲРАВОН ҚЎЛГА ТУШДИ

Бозорда ёки дўконингизда савдо қилиб ўтирсангиз қандайдир безори келиб сиздан пул талаб қила бошласа. Аввалига “Нима, менда ҳақнинг борми ёки ўтказиб қўйган жойинг бормидики мен сенга пул берсам”, дея унинг раъйини қайтарасиз. Бироқ зўравон куч ишлатиб, молингизни ёки пулингизни тортиб олсачи. Албатта бундан дилингиз азият чекиб, нохуш кайфиятда қолишингиз шубҳасиз.

Хўш, бундай пайтда кимга мурожаат қиласиз? Балли, милицияга. Шаҳрисабз тумани ИИБ ходимлари жиноятчиликка қарши кураш ва унинг олдини олиш жараёнида гоҳида шаҳардаги бозорлар ёки дўконлардаги сотувчиларга нисбатан куч ишлатиб, уларнинг пулини тортиб олишга уринган кимсаларнинг кирди-корларини фош этишяпти.

Яқинда шу шаҳарда яшовчи ака-ука қассоб Алимардонлар бир безори йигитнинг

ўзларига нисбатан куч ишлатиб, савдодан тушган 50 минг сўмдан зиёд пулларини тортиб олиб кетганлигидан шикоят қилиб, ички ишлар бўлимига мурожаат қилишди.

Милиция ходимлари томонидан қўрилган тезкор чоратдбирлардан сўнг қассобларни қақшатиб кетган Тилло Содиқов исмли шахс қўлга олинди.

Қассобларга унча узоқ бўлмаган жойда яшовчи бу зўравоннинг қилмиши унинг ота-онаси ва ака-укаларини ҳам эл олдида уятга қўйди. Негаки, бир маҳаллада яшовчи кишиларнинг бир-бирига бу тарзда муносабатда бўлиши, кечирилмас ҳолдир.

Баъзан эл орасида учрайдиган, қонун талабини менсимайдиган бундай безори кимсаларга нисбатан милиция ходимлари томонидан қонуний чора қўрилмоқда.

Б. ПҮЛАТОВ,
милиция майори.

ПОСБОНЛАР СЕРТАК

Янглишмасам, Бухоро амирлиги ҳақида суратта олинган фильмлардан бирининг қаҳрамони ярим тунда бир қўлида фону, белида яроғи “Халойик, тинч ухлайверинг, миршаблар сергак” деб кўча ғамини еган юрт ҳокимлари илгарилари ҳам тунги миршаблик хизматини ташкил этишган. Улар ҳозирги патруль-пост хизмати ходимларининг ўтмишдаги ҳамкасблари бўлишган.

Ҳеч кимга сир эмаски, аксар жиноятчилар ўз режаларини тунда ёки эл кўзидан панароқ жойларда амалга оширишга ҳаракат қилишади. Ана шунда патруль-пост хизмати милиционерлари уларнинг йўлига тўғаноқ бўлишади. Жиноятнинг олдини олиш, жамоат тартибини сақлашда уларнинг ҳиссаси беқиёсдир. Самарқанд шаҳри ИИБ патруль-пост бўлинмасининг ҳам бу борадаги фаолияти мақташга арзигулик.

Жорий йилнинг шу кунига бўлинма ходимлари юздан зиёд жиноятни очилди. Кўплаб майда безориликлар, тақиқланган жойларда спиртли ичимликлар ичиш, шарм-ҳаёсиз адабиётларни тарқатиш ва бошқа турдаги тартиб-бузарликларнинг олдини олишди. Жиноятлар кўпроқ тиёх-вандлик моддаларини сотиш, ўқотар қуролларни, портловчи моддаларни ноқонуний олиб юриш билан боғлиқ эди. Масалан, шу йилнинг 9 сентябрида Спитамен кўчасида Жиззах шаҳрилик Х. В. 900 граммдан ошқ кўкнор шираси билан тутилган бўлса, шу кун шаҳарнинг Мирзо Улутбек кўчасида Жума шаҳрилик К.Э. нинг сумкасида 200 грамм порох, 82 донка капсула ва битта қўлбола ўқотар мослама топилди. Бир қарашда иккита жиноят очилгандай, ваҳоланки улар туфайли яна қанча жиноятлар содир этилиши мумкин эди.

Шаҳарда ўтказиладиган барча оммавий маданий тадбирлар, спорт мусобақаларида осойишталикни, тартибни таъминлаш биринчи галда шу бўлинма йигитлари зиммасида.

рига алоҳида эътибор беради. Бу хизмат ходими тартиб-бузарлар билан юзма-юз бўлганда тиззаси қалтирамаслиги, керак бўлганда жанговар қуролларни қонунга мувофиқ, маҳорат билан қўллаб билиши керак.

Айни пайтда улар касб одобини, фуқаролар билан муомала маданиятини ҳам мукаммал эгаллаган, ҳалол бўлиши керак.

Бу хизмат фаолияти самарали бўлиши учун транспорт воситалари билан етарли даражада таъминлаш керак. Йил бошида улар ихтиёрида 18 автоулов бор эди, ҳозирда транспорт воситаларининг сони сардорнинг саъй-ҳаракати ва бошқарма раҳбариятининг ғамхўрлиги туфайли 46 тага етди. Лекин бу энди миришаблар яхши югуришини билмаса ҳам бўлади дегани эмас. Сардор ходимларнинг жисмоний тайёргарлигига талабни асло бўшаштиргани йўқ.

Шаҳарларимиз кўчалари кундузи ҳам, тунда ҳам тинч-бехавотирлигини кўплаб хорижий меҳмонлар таъкидлашган. Бу кўп жиҳатдан қўл-оёғи чаққон, довурак патруль-пост хизмати ходимлари шарофатидан. Самарқанд шаҳри ИИБ патруль-пост хизмати бўлинмаси фаолияти билан танишар эканман, кўнглимга шундай ўй келди. “Самарқанд аҳли, тунда тинч ухлайверинг, миришаблар сергак!”.

Равшан ШОДИЕВ,
журналист.

БЕДАРАК ЙЎҚОЛГАН

Андижон шаҳар ИИБ томонидан 1952 йилда туғилган, Андижон шаҳар, Папанина кўчаси, 92-уйда яшарган Сайдамат Суннатуллаев (Тўра-қожи) қидирилмоқда. У 1999 йил 15 сентябрь кун соат 16.00лар чамаси ҳеч бир сабабсиз уйдан чиқиб кетиб, қайтиб келмаган.

Белгилари: бўйи 175–180 см та-наси оқ-сарикдан келган, қоши сийрак қора, ўрта гавдали, сочиға оқ ора-лаган сийрак, икки елкаси ҳамда икки оёғининг сониди куйгандан қолган доғ бор, оғиз қисми паст жағидаги олди тўртта тиши сариқ металлдан, юзи думалоқ.

Кийимлари: эғнида тўқ кулранг енгил калта кўйлак, оқ шим, оёғида пайпоқ ва сеткали боғичи ипдан оқ рангли туфли бўлган.

Сайдамат Суннатуллаевни қўрган-билганлар яқин ўртадаги милиция бўлинмаси ёки Андижон шаҳар ИИБ-га 24-36-01, 24-47-20, 24-58-02, 22-15-26, 22-13-38 рақамли телефонлар орқали маълум қилишларини сўраймиз.

Милиция ходими учун чаққонлик ва кучдан ҳам кўра зехн-идрок ва фикр юритиш кўпроқ зарур бўлади, — дейди биз билан суҳбатда Марғилон шаҳар ИИБ бошлигининг хизмат бўйича ўринбосари, милиция подполковниги Мирзамахмуд Муродов.

— Тўғриси айтсам, — дейди суҳбатдошим, милиционер бўлиш ўқувчилик пайтларимда хаёлимга ҳам келмаган. Бу ишга киришимга на бир кун ва на китоб ҳам туртки бўлмаган. Ўзим Риштон туманининг Уйрат қишлоғиданман, ота-онам олдий деҳқон бўлишган.

Хаммасига сабаб ҳарбий хизмат бўлди. Мен ички қўшинлар сафида хизмат қилдим. Ҳарбий хизматдан қайтгач, бир йил қишлоқда киномеханиклик қилдим, келгуси йили Тошкентдаги ўрта милиция мактабига ҳужжатларимни топширдим. Имтиҳонлардан муваффақиятли ўтиб, ўқишга қабул қилиндим. Қувончим чексиз эди. 70-йилларда ҳозиргидек милицияда хизмат қилишга ошиққанлар кўп эмасди.

Лекин кўп йиллик хизмат тажрибамдан билдимки, ми-

лиционер бўлиш осон эмас экан. Милиция ходимининг ўзи агар диёнатли бўлмаса, уни йўлдан урувчилар кўп. Ҳирсга берилиш, буюм, нарсасга, пулга сотилиш камбилар шулар жумласидандир. Шаҳар ички ишлар бўлимида 1973 йилдан буён ишлаб келмоқдам. Дастлабки йиллар жиноятнинг олдини олиш нозир бўлиб ишлаб юрдим, икки йилдан сўнг эса жиноятқидирув соҳасига ишга ўтдим. Милициядаги хизматимнинг 20 йилга яқини жиноят-қидирув соҳасида ўтди. Бу ишда катта тажриба орттирдим.

Хотирамда қоларли ишлар жуда кўп бўлган. Қизиқ-қонлик ва шовшамшошарлик қилган пайтларим ҳам

бўлган. Аммо яхши ходимлар ва тажрибали раҳбарларнинг панду насиҳатлари, йўл-йўриқлари доимо менга асқотди. Марғилон шаҳар ИИБнинг бошлиғи, милиция полковниги раҳматли Сойибжон ака Шералиев, участка нозир Набижон ака Тошпўлатов, Охунбобоев туман ИИБ бўлимига раҳбарлик қилган марҳум Асил ака Бедалов ва бугунги кунда нафақада дам олаётган

ёзиб келди. Иш менга топширилгани учун у аёл билан кўп суҳбатлашишга тўғри келди. Лекин ҳар сафар аёлнинг сўзларидан қониқиш топа олмадим, алланечук бир сир бордек туюларди менга. Нега десангиз, бу аёл қизини йўқотиб қўйган онага ўхшамасди, унинг қайғуриши юзакидек эди. Шубҳамни оператив йўл билан текширишга киришдим. Анча сўров-суришти-

нимча, бизнинг хизматда чаққонлик ва жангариликдан ҳам анча юқори туради. Бунга барча машғулотларда эътибор берилса, фойдадан холи бўлмасди.

Хизмат бўйича бошлиқ ўринбосари вазифаси осон эмас. Чунки барча нарса жамоат тартибини сақлашни тўғри ташкил қилинганлигига боғлиқ. Шаҳарда туну кун одамлар осойишталигини таъминлашда Мирзамахмуд ака Муродовнинг ҳиссаси катта. Мана, 7 йилдирки, у ана шу масъулиятли вазифани улдасидан чиқиб келаяпти.

Шаҳардаги участка нозирлари ишидан аҳоли мамнун. Пост-патруль хизмати-нинг фаолияти ҳам талаб даражасида. Шаҳарда киссавурларнинг камайганлигида, автоуловларни олиб қочишга йўл қўйилмаганлигида, йўл-транспорт ҳодисаларининг камайишида ҳам Мирзамахмуд ака раҳбарлик

қилаётган хизмат соҳаларининг роли каттадир.

— Мен, — дейди у, — ҳар бир милиционернинг тажрибали ходим бўлиб етишишга ишонаман. Фақат бунинг учун аввало унинг ўзи диёнатли ва касбига қизиқувчан бўлиши керак. Қолаверса, атрофидаги хизматдошлари, ёши катталар, устозлар беғарас бўлиши шарт.

Мана, турли террористик кучлар ва реакцион диний оқимлар Ватанимиз осойишталигига таҳлика солмоқчи бўлдилар, бундан биринчи навбатда милиция хушёр тортиши керак. Чунки халқ, Ватан тинчлигини сақлаш милиция ходимида жуда жуда боғлиқ. Президентликка ва Олий Мажлис депутатлигига сайлов компанияси яқинлашиб келмоқда, жойларда бу иш тобора қизгин тус олиб бормоқда. Биз сайловларнинг осойишта шариқта ўтишини таъминлашимиз керак, — дейди Мирзамахмуд ака.

**Суҳбатдош
М. КИМСАНБОВЕВ.**

КАСБГА САДОҚАТ

Анвар ака Мўминовлар менга устозлик қилишган.

Ёш ходим, у қанчалик ўқимишли бўлмасин, мураббийга муҳтож. Илм билан ҳаётдаги воқеалар, масалалар доимо мос келавермайди. Фаолиятимдан бир мисол келтирай.

Бундан бир неча йил муқаддам бир аёл “Қизим йўқолиб қолди” деб ариза

рувлардан сўнг аёл ўзи қизини ўлдириб, кўмиб ташлаганини фош қилишга эришдим...

Кўплар милиция ходимининг жисмоний тайёргарлигига катта эътибор бериб, зехн-идроки ва фикр юритиш қобилиятларини ўстиришни иккинчи даражали деб билади. Ваҳоланки, зехн-идрок, фикр юритиш, ме-

— САРҲИСОБ —

Куни-кеча Тошкент вилояти Ички ишлар бошқармаси Доимий ҳаракатдаги тезкор кенгашининг 1999 йилнинг тўққиз ойлик хизмат фаолияти ҳамда тўртинчи чорақда олдига қўйилган вазифаларига бағишланган якуний мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисни бошқарма бошлиғи, милиция генерал-майори К. Хидиралиев кириш сўзи билан очди. Кун тартибидagi биринчи масала юзасидан Ташкилий-инспекторлик бошқармаси бошлиғи, милиция полковниги Ш. У. Умархонов маъруза қилиб, вилоятнинг шаҳар ва туманларида тўққиз ой мобайнида ўта оғир жиноятлар ўтган йилдаги нисбатан 10,8 фоизга, жиноят-қидирув соҳасидаги ўта оғир жиноятлар 15,6 фоизга, қасддан оғир тан жароҳати етказиш 15,0 фоизга, талончилик 12,7 фоизга, жами жойларда содир этилган жиноятлар 25,9 фоизга, вояга етмаганлар томонидан содир этилган жиноятлар эса 12,0 фоизга камайганлигини таъкидлади, шунингдек, аёллар йилида хотин-қизлар томонидан содир этилган жиноятлар олдинги йилларга нисбатан ортганлигини афсус билан

қайд этди. Жиноятчиликнинг олдини олиш ва унга қарши курашишда Янгийўл шаҳри, Юқоричирчик, Окқўрғон, Ўртачирчик, Оҳангарон, Пискент ва Чиноз туманлари ички ишлар бўлимлари яхши кўрсаткичларга эришаётганликлари алоҳида таъкидланди.

Тошкент вилояти ҳудудидаги ДАНБ чегара ва блок масканларининг иш фаолиятини кучайтириш, террорчилик ҳаракатларига йўл қўймаслик, диний экстремизмга қарши кураш бўйича иккинчи масала юзасидан вилоят ИИБ бошлигининг ўринбосари, милиция подполковниги М. Абдуллаев, “Кадрларни жой-жойига қўйиш, касб маҳоратини ошириш, қонунчилигини ва хизмат интизомини мустаҳкамлаш ишларининг аҳоли ҳақидаги” учинчи масала юзасидан вилоят ИИБ бошлигининг ўринбосари милиция подполковниги Ф. Я. Тангибоев маъруза қилишди. Шунингдек, йиғилишда тўққиз ой мобайнида қилинган ишлар сарҳисоб қилиниши билан бирга, кейинги чорақда бажарилиши лозим бўлган ишлар белгилаб олинди.

М. СУЛТОНОВА.

АЙНИ НАВҚИРОН ЁШДА

Мингбой тақдири ички ишлар билан боғланади.

Бу орада Тошкент давлат университети ҳуқуқшунослик факультетини сиртдан тугатди. Шундан сўнг Сарисий тумани ИИБ бошлигининг муовини бўлиб хизматни давом эттирди. Мана, орадан 20 йил ўтибдики, халқимиз осойишталигини таъминлашга муносиб ҳисса қўлаётган Мингбой ака қонунчилигини мустаҳкамлаш, содир этилаётган жиноятларни ўз вақтида фош этиш, унинг олдини олиш, халқни тўғрилик, ҳалолликка бошлаш, ватанпарварлик руҳида тарбиялаш каби вазифаларни шараф билан адо этиб келмоқда. М. Бозоров 1992 йил июнь ойидан вилоят ИИБ ЖКБ бошлиғи муовини бўлиб ишлай бошлади. 1993 йил эса унинг қалбига бир умрга муҳрланиб қолади. У Шеробод тумани ИИБга бошлиқ, ҳам подполковник унвонини олишга муваффақ бўлди. Шундан бери мазкур вазифада хизматни давом эттирмоқда. Туманда ўтказилаётган “Тозалаш” “Фуқаро”, “Қорадор”, “Назорат”, “Орият”, “Ўсмир”, “Арсенал” каби тадбирлар яхши натижа бермоқда — оғир жиноятлар тури, айниқса қасддан одам ўлдириш, талончилик, босқинчилик, машиналарни олиб қочиш каби жиноятлар деярли камайди.

— Бизни ташвишга солаётган нарсаси, аҳолининг кўпчилиги тоғли зоналарда истиқомат қилади. Молларни қаровсиз ҳолда дала-дашта ҳайдаб юборишади, хилват жойларда ўлжа излаб юрган ўғрилар чўпон мазоратисиз моллардан ўмариб кетишмаяпти, — деди Мингбой ака суҳбат чоғида. — Биз жамоатчиликка таянган ҳолда, маҳалла фаоллари кўмагида жиноятнинг олдини олишга эътиборни кучайтираёғимиз.

Мингбой ака “мен бошлиқман”, деб ҳеч қачон қўл қовуштириб ўтирмайди, содир этилган жиноятни ўз вақтида очиш учун аввало ўзи ташаббус кўрсатади.

Шу йил 2 июнга ўтар кечаси тумандаги Э. Бердиев номли жамоа ҳўжалигининг Хўжақий қишлоғида яшовчи Н. Бўроновнинг уйига 4 номаълум шахс бостириб кириб, хонадон соҳибини кўрқитиб, унга тан жароҳати етказиб, пул талаб қилишади. Уй эгасининг қаршилигига дош беролмай, босқинчилар қочиб қолишади. Воқеадан хабар топган М. Бозоров бошчилигидаги тезкор гуруҳ бу жиноятни охиригача фош этишга киришди. Шундай қилинмаса галамислар қачондир яна бирор хонадонга зарар етказиши аниқ эди. М. Бозоровнинг аниқ кўрсатмалари бўйича бу жиноят икки кун ичида фош этилди. Кампиртепа қишлоғида истиқомат қилувчи босқинчилар тез орада қўлга олинди.

— Менинг шу даражага етишимда устозларим, истеъфодаги милиция полковниги М. Бобоев, истеъфодаги милиция майори Ф. Аҳмедовларнинг ҳиссаси катта, — дейди Мингбой ака тўлқинланиб.

Мингбой Бозоров ҳаётида мустақиллигимизнинг 8 йиллиги арафасида яна бир қувончли воқеа юз берди. Узоқ давр мобайнида халқ осойишталиги йўлидаги самарали хизматлари инobatта олиниб унга милиция полковниги унвони берилди.

**М. РАҲИМОВА,
Сурхондарё вилояти.**

Тахририятга хат келди

СЕВИМЛИ ГАЗЕТАМИЗ

“Постда” газетасини жуда ёқтираман. Ҳар жума ишга келиб, ҳамкасбларим билан олдин шу газетани ўқиб кейин иш бошлаймиз. “Постда”нинг мухлислари кўпчилиги “Чорсу” бозорига тушганда кўрдик. Ёнимиздан газета сотувчи аёл ўтиб қолди. Кимдир “Постда” борми? — дея уни тўхтатди ва шу заҳоти одамлар газетани талашиб-тортишиб сотиб олдилар.

Бундан кўринадики, “Постда” нафақат осойишталигимиз посбонлари, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ходимларининг газетаси, балки кенг омманинг сеvimли газетасидир. Чунки унинг саҳифаларида республикамиздаги янгиликлар, халқаро аҳоли, ички ишлар тизими ходимларининг ҳаёти, ҳар хил жиноятлар тафсилоти, жиноятчиликка қарши кураш, унинг олдини олишга доир турли-туман мақола, ҳикоя ва бошқа материаллар ёритилиб, мухлислар даврасини тобора кенгайиб боришига сабаб бўлмоқда.

Айниқса, газетадаги “Muqaddac dargoh malikalari” саҳифасини орзиқиб кутмовчи аёл бўлмаси керак.

Газета ижодкорларига мустаҳкам соғлиқ, эзгу ишларига барака тилаган ҳолда “Муҳаббат ая эсдалик дафтар”га дил сўзларимни ҳавола этмоқдаман.

● *Дунёда яхшилик яхши.*

● *Барча гўзалликлар аёлга бўлган чексиз муҳаббат туфайлигина юзага келади.*

● *Аёллар садоқати фидойи эркакларга ҳар доим қаноат бағишлаб келган.*

● *Аёл гул-гул очилиб юрса бутун уй чарақлаб туради. Аёл маънос юрса уй зулматга тўлади.*

● *Яхшиликка сарфланган умр — яхши умр.*

● *Яхши хотин турмушга ҳусн қўшади.*

ДОНО ЮСУПОВА.

Ҳосил-99

ДАЛАДАГИ НОПОК КИМСАЛАР

Пахта йиғим-терими авжига чиққан шу кунларда баъзи нопок кимсалар мавсумда фаол иштирок этиш ўрнига нафсини қондириб, бепарволик билан экинларни пайҳон қилишмоқда. Янгиариқ тумани ИИБ ходимларининг олиб борган сазй-ҳаракатлари туфайли инсофдиёнатини унутган бундай инсонларнинг қилмиши фош этилди. “Ўзбекистон” жамоа ҳўжалигининг 6-бригадаси ҳудудида яшовчи Феруза Йўлдошева, мактаб ўқувчилари опа-ука Дилнура ва Вали Солаевлар, Остона жамоа ҳўжалигининг 4-бригадасидан Руслан Авезов, Наврўз жамоа ҳўжалигининг 8-бригадасидан Камолиддин Ёқубовлар хирмонга пахта териб топшириш ўрнига гўза кўсакларини ўғирлаш, пахтазорларни пайҳон қилиш билан шуғулланишган.

— Пахта мамлакатимизнинг асосий қимматбаҳо хом ашёси ҳисобланади, — дейди Янгиариқ тумани ИИБ ЖООБ бошлиғи, милиция майори Ражаббой Хўжаниёзов. — Буни

дилдан хис қилган меҳнаткаш деҳқонларимиз пешона тери эвазига етиштирилган ҳосилни нест-нобуд қилмай йиғиштириб олишда фидоийлик қилишмоқда. Туман ИИБ ходимлари ҳам пахтакорларга яқиндан кўмаклашиб, ҳосил нобудгарчилигининг олдини олишда ибратли ишларни амалга оширмоқдалар. Ўтказилган текширувлар давомида ҳосил нобудгарчилиги билан боғлиқ 20 та ҳолат аниқланиб, қонунбузарларга нисбатан чоралар кўрилди.

Ҳа, мавсумни намунали ўтказиш мақсадида туман ИИБда режа ишлаб чиқилган. Барча жамоа ҳўжаликлари ҳудудларида 30 та кузатув пунктлари фаолият кўрсатмоқда. Милиция ходимларидан ташкил этилган гуруҳ аъзолари пахта далаларида рейдлар ўтказиб боришяпти. Ҳашарчиларнинг теримга бориб келиши ДАН ходимлари томонидан назорат қилинмоқда.

Х. ЖАБОРОВ.

“ТЎСИК”ДА УШЛАНДИ

Бекорчиликдан одам нималарни хаёлига келтирмайди дейсиз?

Андижонлик Р. С. Тошкентга нима мақсадда келгани ёлғиз ўзига аён. Бирор мақсадга келгунча “Отчопар” бозорида тез-тез пайдо бўлаверди.

Вақтинча рўйхатдан ўтишни ҳам унутди. Охири шу йилнинг 21 октябрь куни соат 15.30 ларда “Отчопар” бозорига келганида Жиззах вилояти Зафаробод тумани, Ф. Хўжаев жамоа ҳўжалигидан у-бу нарсаси харид қилиш учун келган фуқаро К. Абдулҳакимованинг қўлидаги ҳўжалик сумкасига кўзи тушди...ю, нияти бузилди.

Пайт пойлади, К. Абдулҳакимов сумкасини ерга қўйиб бироз дам олмоқчи эди Р. С. дарҳол сумкани олди-да, қоча бошлади.

Бечора жизахлик меҳмон аёл “Пулм...” дегандек бўлдию, кўзининг олди қоронғилашиб кетди.

Шу пайт яқин атрофда “Тўсиқ” тадбири бўйича хизматда юрган Тошкент шаҳар ИИББ Қабул қилиш ва тақсимлаш муассасаси инспектори, милиция майори Ж. Болусов, шу муассаса милиционерни Х. Суеркулов ҳамда Миробод туман ИИБ милиционерни Ш. Мирзалиевлар воқеадан хабардор бўлиб, ўғрини қуллаб кетишди. Чаққон милиция майори Ж. Болусов унга бир зумда етиб олди. Сумка ва ичида бўлган 55400 сўм пул эгасига қайтарилди.

Р. С. номақбул хаёлини амалга оширгани учун энди жавоб беради.

О. МАҲМАЮСУПОВ.

Авалло жабранувчи тўғрисида ўлган кишиларнинг фақат яхши фазилатлари ҳақида гапириш – ўзбекона тарбиянинг энг устун жиҳатларидан бири. Аммо буни инобатга олмаган тақдирда ҳам марҳум Зайлобиддин Жўрабоев асил одам эди. Мен бунга унинг қўни-қўшилари, қариндош-уруғлари ва, албатта, оила аъзолари билан узок суҳбатлашгач яна бир марта ишонч ҳосил қилдим.

Уларнинг гапларига қараганда, Зайлобиддин ака биронинг ҳақини емаган, бегонанинг дилини огритмаган, меҳнаткаш, халқ таъбири билан айтганда, мусичадек безор инсон эди. Наздимизда йигит кишига қирқ хунар оз деган нақл айнан унинг учун топиб айтилгандек.

– Кишлоғимизда у кишидан наф кўрмаган одам бўлмаса керак, – дейди Зайлобиддин аканинг беваси Мақсуда опа кўзда ёшу дилда изтироб билан. – Сизга ёлгон, менга чин – мана шу уйимизга уста қўли тегмаган: ҳаммасини хўжайиним қурганлар. Эсиз, меҳнатларининг роҳатини кўрмай ўтиб кетдилар...

Беихтиёр ҳозир ўзимиз ўтирган хонанинг оппоқ деворларигаю одмигина кўринса-да, аммо дид билан нақш солинган шифтига кўз ташлайман. Кейин ҳовлидаги мевалари фарқ пишган дарахтлару турфа гуллар чамани эътиборимни тортади. Ва ич-ичимдан қойил қоламан: уларнинг ҳаммаси ўз ўрнига экилган, бирор тути кўчириб бошқа жойга экилса, манзара бузиладигандек.

– Акангиз билан йигирма йил умр кечирдим, – дейди Мақсуда опа киприкларни орасидан сизиб чиққан кўз ёшини рўмолининг учи билан артаркан, – бирор марта ҳам “Сиз” оғизлари “Сен”га бормади. Бир ўғил, бир қизимиз бор. Энди оғизлари ошга етганда – ўғил уйлаб, қиз чикараман, деганда бизни ташлаб кетдилар. Ҳеч кўниқолма-ямиз. Ҳали-замон кўчадан велосипедларини етаклаб кириб келадигандек.

Қаноти қайрилган, ҳаловатидан айрилган мотамсаро аёлнинг бедаво дардига малҳам борми? Унга далда беришга сўз топилаармикин?

– Осмон йироқ, ер қаттиқ, опа, сизга тўзим берсин. Тақдири азал бу, – дейишдан ўзга чора тополмадим.

Шак келтириш ҳисоблан-

маса, “Осмон йироқ, ер қаттиқ” деган гапни энг ирода-сиз, чорасиз, уқувсиз кишиларнинг ташбеҳи деб баҳолаган бўлардим. Яратганга беадад шукрлар бўлсинки, юртимизда осойишталик. Аммо ана шу осойишталик ҳукм сураётган пайтда Зайлобиддин ака ҳаётдан кўз юмди. Аниқроғи, фожиали ҳалок бўлди. Бундай кўргулик юз бермаслиги мумкинми?

Келинг, мазкур саволга жавоб қайтаришдан олдин фожиа тафсилотидан сизларни огоҳ этай.

наси дув тўкилди, томнинг Зайлобиддин аканинг эҳтимол боши теккан жойи па-чокланди.

Бу ёғига ўзимча тасаввур қиламан: бечора Зайлобиддин ака машинанинг томи оша ерга гурсиллаб йиқилгач, аввалига нима бўлганини тушуниб етмаган. Кейин эса автофалокатга учраганини, оёқ-қўллари ўзига бўйсунмаётганини ҳис қилган. Олдинда кетаётган машинанинг тўхташини, ҳайдовчининг шошилиб пастга тушишини ўзига ёрдам беришини жуда-

Фарб донишмандларидан бири “Ўзимизни қанчалик, шармисорликка дучор этмайлик, табаррук номимизни тиклашга доимо имкониятимиз бор”, – деган экан.

Шу жиҳатдан қараганда, Мирзошариф Шарипов мастлик оқибатида ўзи билиб билмай жароҳатлаган одамга ёрдам кўрсатмай, тубанлик ботқоқига ботган, маънавий жиҳатдан шармисорликка юз тутган бўлса-да, инсон деган номини оқлашга имконияти бор эди.

Оний лаҳзада кўрқув

махоннинг ва жияни Наим-жонларнинг тергов матери-аллари орасидан жой олган кўргазмалари ҳам оқни-оққа, қорани-қорага ажратиб турибди. Уларнинг сўзларига қараганда, Мирзошариф уйга бир аҳволда кириб келган, аввалига на хотинининг, на жиянининг “Нима бўлди, тинчликми ўзи?” деган саволларига лом-мим деб жавоб қайтармаган. Бензин олиб кўчага чиққач, ортидан хавотир билан эргашиб келаётган Наимжонга “Одам уриб юбордим”, – деб ёрил-

назар, ҳар қандай мастлик ёки гиёҳванд моддалар таъсирида рулга ўтириш, қола-верса, техник носоз транспорт воситаларини бошқариш мутлақо ман этилади. Қувасой шаҳар ички ишлар бўлимига олиб келиб, қантариб қўйилган, жиноят воситаси бўлмиш “ВАЗ-21011” русумли А 34 32 ФЕ давлат рақам белгилли, қизил рангли ўша автомашинанинг чироклари умуман ёнмайди, филдираклари сийқаланиб кетган, қўл тормози ишламайди.

Ана шу техник носозликларни эътиборга олган ҳолда мавжуд қоидаларни менсимаслик ҳам мазкур жиноятга йўл очган омиллардан биридир, дейиш мумкин.

Автофалокатдан сўнг тобора мадори қуриб бораётган жабранувчига ёрдам кўрсатмай қочиб қолганлиги эса диёнатсизлигу виждонсизликдан ўзга нарса эмас.

Терговни чалғитиш учун “Одам уриб юборганимни билмагандим” дейиш эса фақат ўз тинчини ўйлайдиган, ўзгаларнинг дарду изтироби-га бефарқ қарайдиган, лўнда қилиб айтганда худбин кишиларгагина хос. Бошқа томондан қараганда эса бу уйдирмалар чўқаётган одамнинг хасга ёпишишидан ўзга нарса эмас.

Бу жиноятнинг оқибати жуда хунук. Гумондор-ку тергов ҳаракатлари тугалланиб, иш судга оширилгач, қонуний жазосини олар. Аммо бу билан адолат тантана қилди, дея олмаймиз. Ахир Мирзошарифнинг уйдаги парокандалик, ғам-ғусса токи у берилган жазо муддатини ўтаб чиққунгача давом этади. Унинг вояга етмаган тўрт нафар фарзанди шунча муддат ёмон бўлса-да, оталари меҳрига зор бўлиб яшашга маҳкум. Бу – бир томони. Энг оғири – жабранувчи оила бутунлай хонавайрон бўлди. Аздор Мақсуда опа айтганларидек: “Зайлобиддин аканинг ўлимига кўниқиб жуда қийин бўляпти. Деворларда ҳам, ҳовлидаги дарахтларнинг кўм-кўк баргларида ҳам у кишининг сиймосини кўраман. Ҳар лаҳзада у киши велосипедини етаклаб кириб келадигандек.

Устун қулаган уй кўрқинчли кўринаркан. Ёлғиз қолсанг, ютиб юбораман, дейди.”

Раҳмоннали ҚОСИМОВ,
ИИБ ДАНББ катта
инспектори,
милиция майори.

УСТУНИ ҚУЛАГАН УЙ

ёки бир автофалокат таҳлили

1999 йил 21 август куни тахминан соат 20дан 30 дақиқа ўтганда Қувасой-Фарғона йўлининг Чек-1 кишлоғи ҳудудида автофалокат содир этилди.

Қувасой шаҳрининг Тожиқмуён кишлоғида яшовчи, шаҳар матлубот жамияти ишчиси, 1960 йилда туғилган Мирзошариф Шарипов “ВАЗ-21011” русумли, давлат рақами А 34 32 ФЕ автомашинани маст ҳолда бошқариб бораётиб, йўлнинг чекка қисмида велосипед миниб келаётган, “Кварц” ҳиссадорлик жамияти болалар богчасида қоровул бўлиб ишлаган, 1949 йилда туғилган Зайлобиддин Жўрабоевни уриб юборган ва воқеа жойидан қочиб кетган.

(ТЕЗКОР МАЪЛУМОТНОМАДАН)

– Қизим Нилуфар Фарғонадаги билим юртига кириш имтиҳонларини топширганди, – дейди гумондор Мирзошариф Шарипов. – 21 август кунига мандат комиссияси белгиланган экан. Шунга боргандим. Аммо мандат бошқа кўнга кўчирилибди. Қизимга “Ўзинг кетавер, менинг ишларим бор!”, – дедиму шаҳарда яшайдиган бир ўртоғимнинг уйига кирдим. Иккимиз тахминан бир шиша ароқ ичдик. Қоронғи тушиб қолганда уйга бориш учун йўлга тушдим. Рулда ухлаб қолибман. Машинам бир нарсага тарақлаб урилганида уйғониб кетдим. Ортимга қарасам, ерда қопқора нарса ётибди...

...Ана шу “қоп-қора нарса” – раҳматли Зайлобиддин ака эди. У қоровулчилик тугагач, моллар оч қолмасин, деб терган ўтларини этакка тугиб, велосипедининг орқасига ортиб, уйига келаётганди. Кутилмаганда чироқлари ёқилмаган машина ортидан келиб урилгач, отилиб кетди, кейин том оша ерга гурсиллаб қуладди. Зарба шунчалик кучли бўлдики, машинанинг пешой-

жуда истаган. Ўлгиси келмаган. Аммо воқеанинг ривожини кутганидай бўлиб чиқмади. Машина ҳайдовчиси ҳатто тормоз босишга ҳам ярамади. Буни кўриб, ҳафсаласи пир бўлгандир. Энг сўнгги умидлари саробга айланганини пайқаб, ич-ичидан афсус чеккандир.

Эҳтимол ҳаётининг сўнгги дамларида ўзи яшаган ҳовлини, овози дўриллаб, юзларига хуснбузар тошган ўғлини, бўй етиб қолган қизи Шари-фахонни, ярим соат кечикса, жонини ҳовучлаб ўтирадиган жупти ҳалоли – Мақсудахон оуфти охириги марта кўргиси, дийдорига тўйгуси келгандир. Аммо ажал киприкка осилиб тургач, на илож. Бора-бора мадори қуриб, умидвор кўзларини юмгандир.

– Кўрқиб кетдим, – дейди гумондор Мирзошариф Шарипов гуноҳкор кўзларини ердан узмай, – машинани тўхтатишга ҳам юрагим дов бермади. Уйга яқинлашганимда ёнилги тугаб, машинам ўчиб қолди. Бензин олиб чиқиб қўйдиму милицияга йўл олдим.

оқибатида содир этган тубанлигига икром бўлиб, юракдан пушаймон чекканида ҳам, хайрият, виждони қайта уйғонибди, дейиш мумкин эди.

Аммо у кўзларини лўқ қилиб туриб “Одам уриб юборганимни билмадим”, – дея ана шу сўнгги имкониятни ҳам бой берди.

Биринчидан, майли, унинг айтганича бўлсин, одам уриб юборганини билмаган дейлик. Аммо бир мунча яқинлигига учиб, кафтдай текис йўл қолиб, сойга тушиб кетган ўйдим-чуқур ва пастқам йўлни танлаганлиги-чи?

Унинг бу хатти-ҳаракати мабодо ёнилгиси тугаб, мотор ўчиб қолмаганида, пешойнаси тўкилиб, бир оз па-чокланган машинани қаергадир яшириб, ҳеч нарса кўрмаган-билмагандек яра-верарди, деб тахмин қилишга туртки бўлади бизнингча.

Иккинчидан, “Одам уриб юборганини билмаган”дан кейин машинасига бензин қуйиб олгач, милицияга ошиққанида қандай мантиқ бор?

Учинчидан, хотини Кари-

Фаҳш, фоҳишабозлик ҳаёти-мизда учраб турадиган энг ёмон иллатлардан биридир. Бу кўчаннинг ботқоғи ўта жирканч ва тубсиздир. Фоҳишаларнинг касри баъзан ўзига эмас, унга яқин бўлган қариндош-уруғларига, фарзандларига уриши ачинарлидир. Биз сизга ҳикоя қилмоқчи бўлган Майрамхон Солиева фоҳишаларнинг бошини бир ерга қовуштирувчи қўшмачиликни ўзига касб қилиб олганлардан биридир.

Оиладаги маънавий муҳитнинг ёмонлиги, носоғлом тарбиянинг салбий оқибатлари Майрамхон Солиеванинг икки фарзандини суднинг қора курсисига ўтиришга олиб келди.

Ўша сафар ҳам эски “хунари”ни кўмсиз қолган Майрамхон кечгача “мижоз”ларини кутди. Лекин негадир бирортасидан ҳам дарак бўлавермади. У ўйлай,

ўйлай, охири қўшни қишлоқлик, турмуш ўртоғидан ажрашган Нортोजихоннинг (исми ўзгартирилган) уйига йўл олди. Бахтига Нортोजихон уйда экан.

– Хайрият, уйда экансан. Бир зарур маслаҳат билан олдингга чопдим, – ялтоқланганча деди Майрамхон.

– Тинчликми, опа?

– Тинчлик. Бундоқ дўппини олиб қўйиб ўйлаб кўрсам, қачонгача гулдек умринг тул бўлиб ўтиб кетади. Ҳали ёшсан. Ўйнаб-қуладиган вақтинг. Сенга ачинганимдан, азбаройи раҳмим келганидан олдингга келдим. Қишлоғимизда ўзига тўқ, тузуккина йигитлар кўп. Ўшаларни кўргин, зора бирортаси сенга ёқиб қолса.

Аёл аста бошини эгди. Сукут аломати ризо деганларидек, улар аста Майрамхоннинг “тўша”си-

га йўл олишди.

Майрамхон Нортोजихоннинг келганини “харидор”ларига эълон қилди. Нортोजи уч-тўрт кун ичидан Ортиқали, Шухрат, Авазбек сингари йигитларга тортиқ

НОМУССИЗ

қилинди. Уларга, тортиқ қилинган аёлга яратиб берилган шароити, хизмат ҳақи учун ундирилган маблағлар ҳақида тўхталиб ўтирмайлик. Чунки уни ўқиган ҳар бир одамнинг нафрати ортади, холос.

Шу ўринда фоҳишахонаю, фаҳшларга бориб юрган эркакларга ҳайф сендек оила бошли-гига, дегинг келади. Чунки улар туппа-тузук оила бошлиқлари, касб-кор эгалари, ҳавас қилса

Қилмиш - қидирмиш

арзигулик турмуш ўртоқлари, фарзандлари бор. Уларнинг барчаси ҳам оқ-қорани ажратадиган. Бошидан иссиқ-совуқни ўтказган инсонлар. Лекин улар битта “пакет”даги ул-бул нарсаларни кўтариб бориб вақтинчалик кўнгилашуликлари туфайли болаларининг ризқига хиёнат қилиши, вафодор хотинининг кўзига чўп суққанига нима дейсиз? Буларнинг бари ўша йигитларнинг иймони заифлиги эмасмикин? Йўқса, битта қўшмачининг “доира”сига шунча эркак ўйнармиди?

Хулоса қилиб шунини айтиш мумкинки, яхши инсон деган ном ҳам катта унвон. Ана шу улуғ унвонга нолойиқ, иболи, ҳаёли, ифбатли аёлларимиз сафидан

номи ўчирилган қўшмачи аёл Майрамхон Солиева Ўзбекистон Республикаси ЖК 131-моддаси, 2-қисми, “Б” банди билан муносиб “тақдирланди”.

Пайғамбаримиз Муҳаммад саллоллоху алайҳи вассаллам: “Ҳаё билан иймон бир-бирига боглиқ, бири кетса иккинчиси ҳам кетади”, деб бежиз айтмаганлар.

Жазо берилди. Бу жазо ҳам ўтар-кетар. Бироқ теварак-атрофдагиларнинг бу аёлни кўрганда қўлини бигиз қилиб кўрсатишлари, пичир-пичир қилиб, ортидан гапиришлари, таъна-маломатлари унга энг оғир жазо эмасмикин?

Дўстмуҳаммад УСМОНОВ,
милиция подполковниги.
Саида АҲМАДЖОНОВА,
журналист.
Пахтаобод тумани.

Ҳасан ҲАЙИТОВ,
Қарши шаҳар суди судьяси.
Содиқ ЙЎЛДОШЕВ,
Қарши шаҳар
прокурори ўринбосари,
1-даражали юрист.

Хукукий давлат сари

Хукук ва бурч

Саксон ёшни қоралаган, тетик-бардам, очикқўнги бу отахон билан республика уруш ва меҳнат фахрийлари пансионатида суҳбатлашиб қолдик.

— Ҳозирги қийин аҳволни ўзингиз кўриб турибсиз,— деди у киши ўзини Аҳмаджон (маълум сабабга кўра исмлар ўзгартирилди) деб таништиради экан. — Шунга қарамай беш маҳал иссиқ овқат беришарди, сариёғ, пишлоқ, дегандек... Ҳар биримизга алоҳида хона ажратилган, ванна, хожатхонаси ичида. Истасак радио эшитамиз, телевизор кўрамиз. Уч-тўрт кунлаб айланиб келишга рухсат беришарди.

Отахон қанчалик мамнун бўлиб гапирмасин, юз-кўзлари, одамга маъносиз қишдан юрагида қандайдир дард яширингани сезилиб турарди.

— Фронтда бўлган экансиз-да?— суҳбатни узоқдан бошлаймиз кўнглига бирдан ғашлик солмаслик мақсадида.

— Белоруссиянинг Бобруйск шаҳрида урушга кирганман. Қирғинбарот жангларда қатнашиб Берлинга бордим. Она-юртимга қайтгач кўп йиллар “КамАЗ” машинасини ҳайдадим. Кейин... бу ерларга келиб қолдим.

— Ёлғизмисиз, отахон? — Қаёқда, уч ўғлим бор, — деди Аҳмаджон ота ҳорғин тин олиб. — Валижон ва

Самижон менинг касбимни танлашган. Тўнғичим Алижон эса бошқа соҳада.

Фарзандлари бўлатуриб пансионатда яшаётган отахоннинг қисмати билан қизиқдик. У кишининг айтишича, ўзидан ўн ёш кичик қизга уйланиб, хона-

ЎЗ ОТАСИДАН ТОНГАН УЧ ЎҒИЛ

донга ичкуч бўлиб тушган экан. Олий ўқув юртини татомлаб олган умр йўлдоши банк тизимида ишлаб боради. Аммо вақт ўтиши билан маишатга берилиб, бузуқ йўлга қираётгани сезилиб қолади. Бу вақтда оилада уч фарзанд вояга етаётган эди.

Аҳмаджон хотинини урмади-сўкмади, жанжал ҳам кўтармади, шартта уйдан бошини олиб чиқиб кетди. Шу кетганча узоқ вақт синглисиникида яшаб юрди. Табиийки, бу давр ичида она ўғилларни отага қарши тарбиялади. Бошқа бировга эрга тегди, аммо турмушдан ёлчимади.

Орадан йиллар ўтди. Кунларнинг бирида, Валижон отасини хонадонда ўтказиётган йигинга айтиб кетди. Аҳмаджон ака борди.

Аммо ўртада илиқлик, самимий муносабат йўқлиги сезилиб турарди. Йигиндан сўнг Валижон отасини дала ҳовлисида олиб борди. Шунда Аҳмаджон ака шу ерда қолиши, ҳовлини ўтлардан тозалаш, саришта қилиб юришини айтди. Ўғил рози бўлди.

Куз келганда Аҳмаджон

ака яна хонадонга қайтиб борди. Кутилмаганда бели оғриб, оёғига ўтди. Шифохонада даволаниб чиқиб, бир қанча вақт кўлтиқтаёқда юрди. Бу эса уйдагиларга ёқмади.

Ўша кезлари уруш фахрийларига талонга озиқ-овқат маҳсулотлари бериларди. Ўғиллардан бири келиб дўкондан олиб юрди. Аммо дўкон яқинидаги ҳовлида ёлғиз яшаётган Аҳмаджон аканинг олдига кириб бирров ҳол-аҳвол сўрамасди. Меҳр-оқибатсиз ўғиллардан кўнгли ранжиган ота шу жойдан паноҳ излашга мажбур бўлди.

— Ўғилларни гўдаклигидан тарбиялагансиз, қариган чоғингизда ўз хукуқингизни талаб қилмадингизми? — сўраймиз у кишидан.

— Ундай қилганим йўқ, болам. Қўяверинг, кимки отаси ёки онасини хор қилса боласидан қайтади, бу ёруғ дунёнинг ўзида жазосини олади.

Саховатпеша давлатимизга раҳмат, Аҳмаджон отани кўчага ташлаб қўйгани йўқ. Аммо уйли-жойли, ўзига тўқ уч ўғилнинг ота олдидagi қарзи, бурчи бор-ку! Ўзбекистон Республикаси Оила кодексининг 109, 110, 111-моддаларида шу ҳақда гап боради. Бинобарин, вояга етган, меҳнатга лаёқатли болалар меҳнатга лаёқатсиз, ёрдамга муҳтож ўз ота-онасига таъминот беришлари ва улар тўғрисида ғамхўрлик

қилишлари шарт эканлиги таъкидланади. Ота ёки онанинг давлат ва нодавлат муассасалари қарамоғида эканлиги уларни бу мажбуриятдан озод этмайди. Агар ихтиёрий равишда моддий ёрдам кўрсатишдан бўйин товласалар таъминот миқдори уларнинг оилавий ва моддий аҳволини ҳисобга олган ҳолда суднинг ҳал қилув қарорига асосан белгиланади. Бундан ташқари, болалар ота-онасининг касаллигига ва бошқа узрли сабабларга кўра қилинадиган қўшимча харажатларда иштирок этишлари шарт.

Ўйлаб қаралса гап моддий ёрдамда ҳам эмас. Аҳмаджон отанинг нафақаси ўзига етарли. Лекин уч фарзанди ва саккиз нафар нева-чеварасининг меҳрига ташна. Алижон, Валижон, Самижонга ўхшаш ўғиллар, шунингдек ўз отасидан тонган бошқа кимсалар “ота рози — худо рози” деган доно нақлни унутмасликларини истардик.

Саъдулла ШОДИЕВ.

БИЛМАГАННИ СЎРАБ БИЛИНГ

Ёлғиз онаман. Қарамоғимда икки ёш болам бор. Бирор имтиёздан фойдаланишим мумкинми?

Севара.
Олмалик шаҳри.

Ёлғиз оналар жисмоний шахсларнинг даромадига солинадиган солиқ тўлашда имтиёзга эга. Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексининг 59-моддаси, 2-бандига мувофиқ икки ва ундан ортиқ ўн олти ёшга тўлмаган болалари бор ёлғиз оналар бундай солиқ тўлашдан қисман, ҳар бир тўлиқ ой учун энг кам иш ҳақининг тўрт барабар миқдорида озод этиладилар.

Баъзан “хукук объекти” деган иборани эшитиб қоламан. Бу ибора нимани англатади? Шу ҳақда тушунча берсангизлар.

З. Обидова,
талаба.

Хукукқа оид манбаларда ёзилишича, хукукий жиҳатдан тартибга солинувчи ижтимоий муносабатларга хукук объекти дейилади. Масалан, мулкый муносабатлар, меҳнат фаолияти шулар жумласига киради.

Уйимни сотиб олган киши билан нотариал идора орқали шартнома тузганмиз. Белгиланган муддат ўтиб кетган бўлишига қарамай у келишилган пулнинг ярмидан кўпини бергани йўқ. Маслаҳат беринг, нима қилай?

С.Олимов,
Сурхондарё вилояти,
Денов туманида яшовчи
меҳнат кексаси.

З. Муҳаммаджонов, хукуқшунос:

— Шартномани бекор қилиш хукуқига эгасиз. Бу ҳақда судга даъво аризаси билан мурожаат қилсангиз, аризангиз атрофлича ўрганиб чиқилиб, Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 382-моддасига мувофиқ ушбу масала сизнинг фойдангизга ҳал этилиши эҳтимолдан холи эмас.

ДОНОЛАР ДЕЙДИЛАРКИ...

Мен учун қайси томон кучлилигининг аҳамияти йўқ. Муҳими, хукуқ ким томонлигида.

В. Гюго.

Фуқароларнинг ҳақиқий тенглиги шундаки, улар қонунларга бир хилда итоат этмоқликлари лозим.

Ж. Даламбер.

Холис ва сермулоҳаза одам ўз ҳукмини айтишга ҳеч вақт ошиқмайди.

Г. Филдинг.

Ўзгаларга зиён етказмай туриб, жамияти нарсаларни қила олиш хукуқи эркинликдир.

М. Клаудиус.

Кўрққандан эмас, бурч туйғусидан келиб чиқиб беаъни ишлардан ўзингни тийишинг лозим.

Демокрит.

Дилимизда яшайдиган қонун виждон дея аталади. Виждон аслида хатти-ҳаракатларимизнинг шу қонунга мувофиқ келишидир.

И. Кант.

Шубҳасиз, ҳеч ким хукуқ ва адолат тўғрисидаги тайёр тушунчалар билан туғилмайди, бироқ инсон табиати шундайки, маълум ёшга келганда бу ҳақиқатлар табиий йўсинда шакллана бошлайди.

Ф. Вольтер.

Қаерда улугвор маънавий қиёфа бўлмаса, у ерда улуг одам ҳам йўқ.

Р. Роллан.

Яқинда тахририятимизга мана шундай мазмунда хат келди: “Мен яқин танишимга олти ой муддатга юз минг сўм пул бергандим. Муддати аллақачон ўтиб кетди, лекин у қарзимни бермаяпти, аниқроғи мендан қарздорлигини тан олмаяпти. Пулимни қандай олишим мумкин, маслаҳат берсангизлар”.

Бу хат республикамизнинг чекка қишлоқларидан эмас, балки маданият анча ривож топган шаҳар, вилоят марказидан келган. Хат муаллифи эса олий маълумотли муаллима экан. Маълум бўлишича Муножот опанинг олдига узоқ қариндоши Дилбар келиб, бошига мушкул иш тушиб, юз минг сўм жуда зарур бўлиб қолганини айтади. Муножот опа қариндошининг кўз ёшларидан кўнгли бузилиб, тўй учун йиғиб қўйган юз минг сўм пулини бериб юборади. Дилбар ваъдани куюқ қилиб, олти ой ичида албатта, қайтаришини айтади. Бу пул олди-бердисини фақат Муножот опа ва Дилбар билади. Орадан олти ой муддат ўтади, бироқ, Дилбардан дарак бўлмайди. Муножот опа уни қидириб боради. Ана шундан кейин пул можароси бошланади. Дилбар пул олганини инкор этиб, Муножот опани тўхматчи-га чиқаради. Савобли иш деб юз минг сўмидан айрилиб қолган Муножот опа милицияга арз қилади. Табиийки, бу вазиятда нафақат милиция, суд ёки прокуратура ходими, ҳатто оддий фуқаро ҳам гувоҳингиз бормиди, ким кўрганди, тилхат олган-мидингиз, дейди. Хукуқ-тартибот ходимлари ҳам, албатта, далил, гувоҳни талаб қилишган. Чунки, ҳар қандай қонун, қоида гувоҳ, далил, исботга таянади. Афсус-

ки, Муножот опа бу борада ожиз, Дилбарга пул бераётганида ҳеч қандай тилхат олмаган ва

ФАРЗГА АЙЛАНСИН

гувоҳлари ҳам бўлмаган. Буни яхши билган Дилбар эса ундан гувоҳ талаб қилган ва уни тўхматчиға чиқарган.

Шаҳар қорхоналаридан бирида ишлаётган Камол ака штат қисқартирилиши муносабати билан ишдан бўшашига тўғри келади. Маъмуриятдан ана шундай хабар эшитгандан кейин, у тезда ариза ёзиб, ишдан бўшаб олади. Бироқ, қонун-қоидаларни яхши билган ҳамкасби қорхона маъмуриятининг қарори билан танишиб бўлгач, ўз ҳақ-хукуқини талаб қилади. Қорхона касаба уюшмаси ташкилоти унга ўз касбиди ишлаш учун шаҳар қорхоналаридан бирига тавсия беради, ишламай юрган даври учун компенсация пули тўлайди. Албатта, бу борада агар Камол ака ҳам шошмай, қонун ва қоидаларни сўраб, касаба уюшмасига мурожаат этганида у ҳам яна муқим иш жойига эга бўларди, компенсация пулини оларди. Вақт ўтиб,

қорхонанинг штатлар бўйича амалга оширган ишлари тугаб бўлгандан кейин, Камол ака арз билан мурожаат қилган. Ҳамма ҳужжатларини қорхона ихтиёридан олиб, ҳисоб-китоб қилиб бўлгандан сўнг, унинг талаблари инобатга олинмаган.

Муножот опа ёки Камол аканинг бошига тушган бундай жумбоқлар ҳаётимизда учраб туради. Кимларгадир қарзга пул бериб, қайтариб ололмаётганлар талайгина.

Иш жойида, маҳаллада ва бошқа жойларда ўз ҳақ-хукуқини талаб этишни билмай ёки ўз вақтида талаб қилмай, ҳақиқатнинг юзига қора чаплаб юрганлар ҳам бор. Шу ўринда яна Муножот опанинг ишига қайтамиз. Фуқаролар ўртасидаги айрим олди-сотти ишлари, масалан, автомашина, уй-жой, қимматбаҳо буюмлар, тегишли идораларда рўйхатга олиниб, тасдиқланади ва бу юридик ҳужжат ҳисобланади. Шунингдек, қарз олиш, бериш кабиларни ҳам ҳужжатлаштириш зарур. Олди-берди қилаётган икки томон шахс ёзма равишда битим, шартнома, келишув тузадилар унда ўртадаги олди-берди пулнинг суммаси, қайтарилиши керак бўлган муддат ва бошқа зарур иловалар киритилади ҳамда имзоланади. Кейин нотариал идорасида тасдиқланади. Бу ҳам юридик ҳужжат бўлади ва қону-

нан ҳимояланади. Гоҳида ана шундай оддий, жўн қонун-қоидаларни қўлламаслигимиз, ўзимизни қонунан ҳимоялашга эътиборсизлигимиз катта ташвишлар келтиради.

Диний ақидаларда “фарз” ибораси бор. Фарз бажарилиши шарт бўлган амаллардир. Фарз амалларини бажариб, уларга қатъий риоя этган солиҳ бандаларнинг икки дунёда юзлари ёруғ бўлиб, Оллоҳнинг энг улуг марҳаматларига мушарраф бўладилар.

Демократик хукукий давлат қуриш сари одимлаётган мамлакатимизда кўплаб қонун ва қоидалар мавжудки, уларнинг ҳар бири аввало инсон манфаатини кўзлайди, фуқаролар учун хизмат қилади. Модомики шундай экан ҳар биримиз ана шу қонун ва қоидалардан бохабар бўлишимиз керак. Биз фуқаролар давлатимизда амалда бўлган жамияти қонун ва қоидаларни ипидан игнасиғача билиб олишлари шарт демоқчи эмасмиз. Бироқ, кундалик турмушда, юриш-туришда, идоралардаги муомалада, уй-жой, ўқиш, яшаш жойларида зарур бўладиган қонун-қоидаларни билиш, уларнинг қўлланилиши, амал қилиши кабиларни яхши ўзлаштириб олишлари шарт. Лўнда қилиб айтадиган бўлсак, ўз ҳақ-хукуқини таниши, билиб олиши фарзга айланиши керак. Ана шунда биз мукамал хукукий давлат қуриш борасидаги ҳаракатларимизга тезроқ ва тўла эришамиз.

Садриддин
ШАМСИДДИНОВ.

“КЎРМАДИМ ДЕДИМ – ҚУТУЛДИМ” ЭМАС...

Қонун ва биз

Спорт

Хурматли тахририят!

Мен бир муаммони ҳал қилишда сизлардан кўмак сўрайман. Яъни, менинг танишим И. С. жиноятга қўл уриб, ўша куни менинг уйимга келиб ётибди.

У мендан кийим сўради — мен кийимларимдан бердим. У ўз кийимларини ювиб, тонггача ошхонада қуриштириб, эрталаб кийиб, бироз пул сўради, бердим ва уйимдан чиқиб кетди. Мен унинг авзойидан, кийимларига теккан қон доғларидан қандайдир кўнгилсизлик юз берганини сездим, ўзи айтмагач, сўраганини айтмади. Лекин одамгарчилик нуқтаи-назаридан уйимдан жой бердим. Мана энди, у қўшниси билан уришиб, ўлдириб қўйгани ва ўша кеча қочиб, менинг уйимга келгани маълум бўлди. Қўлга олинган И. С. менинг уйимда тунаб, кийимларини ювганини айтибди. Ҳуқуқ-тартибот ходимлари мени “жиноятчини яширган” дея айбашмоқда. Шу айблов тўғрисида, мен уни жиноят қилганига гумон қилдим, лекин аниқ билмадим-ку? Уйимга қўймаслигим ҳам одамгарчиликдан бўлмасди-да. Мана энди теровга чақирилиб, бошим қотиб ўтирибман. Мени бу ишга нима дахлим бор — шунини тушунириб беришларингизни сўрайман.

Содиқжон КОМИЛОВ,
Фаргона шаҳри.

Тахририятимизга келган бу мактубга Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек туман прокурори, адлия катта маслаҳатчиси М. Мирзаев жавоб беради.

— Ҳақиқатан ҳам сизнинг уйингиздан анча йироқда жиноят юз берди. Жиноятни амалга оширган шахс сизнинг дўстингиз ёки шунчаки, танишингиз (қариндошингиз) сизнинг уйингизга келиб, ўз қилмиши ҳақида гапирмаган бўлса ҳам ўзини тутишидан унинг бирор айб иш — жиноят қилганини сезиб турибсиз. У ўз жиноятини айтмаган қаттиқда ҳам ҳуқуқ-тартибот идораларига шубҳа-гумонингиз ҳақида хабар қилишингиз лозим эди. Юқоридаги мактуб эгасининг ёзишича, унинг таниши И. С. нинг кийимлари қон бўлган, И. С. уй эгасидан вақтинча кийим олиб, кийиб, ўз кийимларини ювиб, қуришган, дазмоллаб, кийган” идан “қандайдир кўнгилсизлик юз берганини сезган”. Ана шу сезги — шубҳа боис С. Комилов И. С. дан нима воқеа юз берганини сўраб-суриштириши ва шубҳа-гумонини ҳуқуқ-тартибот идораларига хабар қилиши зарур эди. Афсус, С. Комилов ўзининг фуқаролик бурчи бўлган бу ишни қилмаган — зиммасига қонун томонидан юкланган, содир этилган жиноят ҳақида ҳокимият идораларига хабар беришдек ҳуқуқий мажбуриятни бажармаган. Натижада қотиллик жиноятига қўл уриб, қочиб кетган, атрофдагилар учун ижтимоий хавфли шахс

И.С.нинг узок вақтгача очикда қолиб, ҳуқуқ-тартибот ходимлари томонидан қидирилишига, қанча вақт, маблағ ва асаблар сарфланишига сабаб бўлган. Бундан ташқари С. Комиловнинг бу “беозор” қилмиши Ўзбекистон Республикаси жиноят кодексининг 241-моддаси билан квалификация қилинади. 241-модда “Жиноят ҳақида хабар бермаслик ёки уни яшириш” деб аталиб, унда: “Тайёргарлик қўрилаган ёки содир этилган оғир ёки ўта оғир жиноят ҳақида аниқ билгани ҳолда хабар бермаслик” ёки “оғир ёки ўта оғир жиноятларни олдиндан ваъда бермасдан яшириш” учун қўлланиладиган жазо чоралари кўзда тутилган. Демак, уйига келган танишининг хатти-ҳаракатидан, кийимларидан қон доғларидан жиноят юз берганини аниқ қўриб-билиб ҳам уни яширган С. Комилов ЎзРЖКнинг 241-моддаси билан жиноий жавобгарликка тортилади.

Бу борада яна бир мисол келтирмоқчиман.

1996 йилда Қозоғистонга кўчиб кетган эр-хотин Лидия Степановна ва Георгий Васильевич Орловлар яна Тошкентга қайтиш ва уй сотиб олиш мақсадида Мирзо Улуғбек туманида яшовчи танишлари — фамилиядошлари — Орловларникига келадилар. Уларнинг бахтига қарши уй эгаси Зинаида Петровна Орлова йўқ; унинг 1981 йилда туғилган ўғли Александр Геннадиевич меҳмонларни кутиб олиб, Г. В. Орлов билан ароқ ичади ва шу

пайтда эр-хотиннинг уй сотиб олиш ҳақидаги мақсадини эшитиб, нияти бузилади. Александр меҳмонларни ўлдириш ва уларнинг 10 минг АҚШ доллари атрофидаги пулларини эгаллашни режалаштиради. Шу мақсадда у ваннахонада ювинаётган Г. В. Орловга тўсатдан ташлаб, болта билан бошига кўп марта шафқатсизлик билан уриб, ўлдиради. Сўнгга ҳеч нарсдан беҳабар, залда телевизор кўриб, диванда ётган Лидия Степановна ҳам ўлдириш мақсадида ўта шафқатсизлик билан бошига кўп марта болта уради.

У ниятига етиб, эр-хотинни қасддан уриб ўлдиргач, уларни елим халталарга жойлаб, яхшилаб ўраб-чирмайдди. (Шу билан бирга аёлнинг бармоғидаги никоҳ узугини ечиб олишни унутмайдди). Сўнгга А. Икромов туманида яшовчи таниши Рустам Файзуллаевга кўнғироқ қилиб, “ишим бор, машинанг билан кел, танишим Т. Ю. Афанасьевга айт, менга кўнғироқ қилсин”, — дейди. Р. Файзуллаев ўз бошқарувидидаги “РАФ” машинаси билан келади. Шунингдек, кўнғироқ қилган Афанасьевга А. Г. Орлов ўз жиноий изини яшириш мақсадида “соат 24.00 дан кейин чўмиламиз” деб таклиф қилади.

У Рустамга яхшилаб ҳўжалик сумкасига жойланган “юк”ни олиб кетиш учун кеч соат 24.00 да келишини сўраб қўлига “бензин учун” минг сўм беради. Соат 24 да Рустам келгач, шубҳали юкни кўтаришиб, машинага орттилади ва Салор каналидида кўприк остига “танишим шу ерга келади” деб туширишгач, А. Г. Орлов Рустамга нарироқдаги институт олдида кутиб туришни сўрайди. Орлов жасадини сувга ташлаб, кутиб турган Р. Файзуллаевнинг ёнига боради ва бирга кетишади. Кейин танишлари — опасингил Афанасьевлар билан учрашиб, кечаси 02.30 ларгача кафедра ўтиришади. Сўнгга Александр ва Рустам Александрнинг уйига келиб, гиламга яхшилаб ўралган Г. В. Орловнинг жасадини машинага ортадилар ва биринчи галдагига ўхшаб, Александр уни Салорга ташлайди. Эртаси куни эрталаб Александр далилий ашёлардан қутулиш мақсадида Л. С. Орловнинг сумкасини шаҳарнинг бир четига, ахлат қутисига олиб бориб ташлайди. Олой бозорида номаълум аёлга тилла никоҳ узугини

3000 сўмга сотади. Уйга қайтиб, болтанинг қон теккан сопини аралаб олади ва Бўз сувга ташлайди. Кейинги кун залдаги гиламни Салорнинг кўприги остида қолдиради. Танишидан қарз олиб, иккита гилам ва тўшак сотиб олади. Рустам Файзуллаевдан онаси дам олаётган “Бурчмулла” дам олиш зонасига бирга бориб келишни сўрайди, ўзи билан залдаги дивандага тўшак ва ёстиқни олиб кетиб, Юқори Чирчиқ ДАН масканидан 1,5 км. ча ўтгач, йўл қирғоғига ташлаб кетади. Эртасига Рустамга “танишим ёстиқ билан тўшакни ёқиб юборишимни сўради”, — дея яна бирга боришни илтимос қилиб, бориб, ўз қотиллигининг далили бўлган ашёларни ёқиб юборади.

Бу “тадбир”ларда бекаму - кўст иштирок этган, 1965 йилда туғилган Рустам Файзуллаев 1981 йилда туғилган “дўсти” Орлов Александр Геннадиевич қандайдир ўта оғир жиноят қилганини, жиноятнинг изини яшираётганини кўриб-билиб, англаб турса-да, ўзининг фуқаролик, одадийлик бурчини бажармайдди — ҳуқуқ-тартибот органларига хабар қилмайдди.

... Эрта тонгда хизматга кетаётган одамлар каналдаги шубҳали ҳўжалик сумкасини кўриб, ИИБга хабар қилишган. Етиб келган ички ишлар ходимлари Лидия Степановнанинг жасадини сувдан чиқариб олдилар. Ҳеч қанча ўтмай унинг турмуш ўртоғи Георгий Васильевичнинг мурдаси ҳам топилди. Бойлик умидида ўта ваҳшийлик билан икки инсоннинг умрига зомин бўлган, лекин умид қилган долларларини топа олмай аламда қолган 18 ёшли қотил Александр Геннадиевич Орлов ва унинг жиноятини кўра-била яширган Рустам Файзуллаевлар кўп ўтмай қўлга тушдилар. Қотил ҳам “кўрмадим дедим — қутулдим” қабилида иш кўрган Р. Файзуллаев ҳам қонунда кўзда тутилган жазоларини олдилар. Ўта ваҳшийлик билан қилинган бу жиноятни жуда қисқа муддатда — атиги беш кунда очилишида Тошкент шаҳар ИИБ ЖКБ ва Мирзо Улуғбек туман ИИБ жиноят-қидирув бўлим ходимларининг хизматлари жуда катта бўлди.

Қиссадан ҳисса шуки, жиноятчигина эмас, жиноятга тайёргарлик қўрилаган, содир этилган оғир ёки ўта оғир жиноятлар ҳақида аниқ билган ҳолда хабар бермаган, оғир ва ўта оғир жиноятларни олдиндан ваъда бермасдан яширган шахслар ҳам қонун олдида жазосиз қолмайдилар. Чунки қонун ҳаммага бирдек тааллуқлидир.

БАЛЛИ, АЗАМАТЛАР!

Яқинда Қозоғистон Республикасининг Жамбул шаҳрида таэквондо яққа курашининг “Жон Рее” услуби бўйича халқаро турнир бўлиб ўтди.

Унда Ўзбекистон Республикаси ИИБ “ЖАР” ССМ мурабийси Мирзохид Миржалолов бошчилигидаги 16 нафар спортчимиз иштирок этди. Унда ёшларига мос равишда Р. Нажмидинов, С. Пирназаров, ака-ука Евгений ва Александр Никифоровлар, Р. Азизов, А. Фуломовлар 1-ўринни, М. Миржалолов, З. Икромов, З. Фуломов, Э. Исвузбаев, Р. Худойбердиев, Р. Азизов, М. Атиқбаев, Д. Фуломовлар фахрли 2-ўринни ва Д. Бобоев, Р. Худойбердиев, Б. Остоновлар 3-ўринни эгаллашди. Мутлоқ ғолиблик 3-дан соҳиби, жамоамиз мурабийси Мирзохид Миржалоловга насиб этди. Ҳамюртларимиздан А. Фуломов ва Э. Наврўзбоевларга қора белбоғ соҳиби сертификати берилди.

Жамоалар ўртасида ҳамюртларимиз фахрли 2-ўринни эгалладилар. Мусобақада “ЖАР”ликларнинг юксак маҳоратларини кўрган таэквондо кураши бўйича 10-дан соҳиби, кураш устаси Жон Рее Америка Қўшма Штатларига жўнаб кетиш олди-дан яққа курашчиларимиз шуғулланаётган “ЖАР” спорт мажмуида бўлиб спортчиларимизнинг кўпгина саволларига жавоб берди. Спорт иншооти жаноб Жон Рееда катта таассурот қолдириб, у бундай салобатли спорт саройи яқин 5 йил ичида бирор бир мамлакатда қад кўтармаганлигини айтиб, спортчилар учун қулай шароит яратиб берган Ўзбекистон Президенти И. Каримовга ўз номидан самимий миннатдорчилигини билдирди.

И. РАҲИМОВ,
милиция подполковниги.

МУАЙ-ТАЙ ҒОЛИБЛАРИ

Яқинда Самарқанд шаҳрида спортнинг Муай-Тай тури бўйича 3-республика марафони бўлиб ўтди. Беллашуларда Тошкент шаҳри, Андижон, Фарғона, Тошкент, Бухоро, Сурхондарё, Жиззах ва Самарқанд вилоятларидан 300 га яқин спортчилар қатнашди. Спорт мухлисарида катта кизиқиш уйғотган ва яқши таассурот қолдирган мусобақаларда Самарқанд вилояти Муай-Тай федерацияси биринчи, Тошкент шаҳри “Абсидия” клуби иккинчи ва Андижон вилояти спортчилари эса учинчи ўринни эгаллашди. Шунингдек, биринчи, иккинчи ва учинчи ўринни олган спортчиларнинг номи эълон қилинди. Барча ғолиб чиққан спортчиларга тегишли медаль ва дипломлар топширилди.

Жорий йилнинг 30 октябрь — 7 ноябрь кунлари давомида Жанубий Кореянинг пойтахти Сеул шаҳрида Жаҳон Муай-Тай бўйича чемпионатининг саралаш ўйинлари бўлиб ўтади ва унда қатнашадиган ўзбекистонлик спортчилар орасида самарқандликлардан халқаро тоифадаги спорт усталари Диёр Пўлатов, Бахтиёр Сатторов, спорт усталари Комил Пардаев ва Нуриддин Хўжаёровларнинг номзодлари ҳам кўрсатилган.

Спортчиларимизга омад ва зафарлар тилаб қоламиз.

Салоҳиддин ЗОҲИДОВ,
милиция майори.

Соҳамиз маликаси.

А. САПАРМАТОВ олган сурат.

ТЕСТ ДЎСТ ОРТТИРИШ ОСОНМИ?

Қавс ичида тўпланган очколарнинг миқдори ифодаланган: биринчи рақам “ҳа”, иккинчиси — “йўқ”.

1. Дўстингиз бирор марта сизга панд берганми? (0,10).
2. Ўзингизни одамлар табиатини яқши биладиган инсон деб ҳисоблайсизми? (10,0)
3. Саёҳатга бажонидил чиқасизми? (0,10)
4. Жамоатни сеवासизми? (10,0)
5. Сиз билан кўп қаватли уйда яшаётганларнинг барчасини биласизми? (10,0)
6. Куйидаги иборалар тўғри деб ўйлайсизми:
7. Жониворлар — одамнинг содиқ дўсти (0,10)
8. Бошингга кулфат тушганда дўстинг ҳам ташлаб кетади (0,10)
9. Дўстлик фойда келтирмайди (0,10)
10. Дўстан кўп нарсани талаб қилиб бўлмайди (10,0)
11. Дўстинг қанча кўп бўлса шунча яқин (0,10)

Агар тўпланган очколар 30дан ошмаса қийинчилик билан дўст орттасиз. Бу сизнинг яқин дўст бўла олмаслигингиздан эмас, балки ишончли дўстингиз учрашига ишонмаслигингиз оқибатидир. Одамларга ишонишга ҳаракат қилинг.

Очколар сони 31дан 60 гача. Сиз одамларни яқин биласиз ва дўст орттасиз. Бошингизга бирор иш тушганда суянадиган дўстингиз бор, шу билан бирга ўзингиз ҳам дўстларингизга асло панд бермайсиз. Ҳаётингизда омад қилиб боқмаса асло тушқунликка тушманг, чунки сизнинг содиқ дўстларингиз бор.

Очколар сони 61 ва ундан юқори. Сиз учун дўст орттириш муаммо эмас. Улар кўплигидан ҳатто санаб адоғига етиш мушкул. Сиз уларни ҳеч қандай қийинчиликсиз топа оласиз, аммо осонгина йўқотасиз.

Чумоли йўлда нон увोगини кўтариб, уяси томон бораркан, қутилмаганда Пашшага дуч келиб қолибди:

— Ҳеч тиниминг йўқ-а, Чумоли. Бунчалик меҳнатнинг кули бўлмасанг. Мен каби ялло қилиб юрсанг-чи, давр сурсанг-чи, — дебди Пашша.

— Олдин яхшилаб меҳнат қилиб олай, қишда роҳатланиб ўтираман, — жавоб қилибди Чумоли.

МЕҲНАТНИНГ РОҲАТИ Масал

— Меҳнат, меҳнат деб оламдан кўз юмиб кетасан-ку! Мана мен, одамларнинг тайёр ошига шерикман. У ҳам етмагандек, хонадонларга касаллик тарқатиб, одамларни ишдан қолдириб юраман. Эҳ, қани энди, қўлимдан келса-ю оламни касалликларга тўлдириб юборсам...

— Эй, нияти қора, — дебди Чумоли, — бировларга чоҳ қазима, ўзинг унга тушасан. Сенинг ортиндан умрингнинг кун-соатини пойлаб соягдек ажал юради. Сен кечирган аянчли ҳаётдан, сенинг бошингга тушадиган қора кунлардан ҳар кимни ҳам худонинг ўзи асрасин. Меҳнатсиз

ҳаётнинг лаззати бўлармиди? Меҳнатнинг тағи — роҳатдир. Шундай экан, ҳаётингнинг ўзи ҳам бу эшикдан кириб, у эшикдан чиқиб кетишлик эмас, балки меҳнатингнинг роҳатидир. Ана бунини умр дерлар...

— Нафасингни иссиқ қил, эй, меҳнат қили. Бўлмаса, сен ҳам ифлос

найзамнинг қурбони бўласан...

Пашша сўнгги сўзини айтишга ҳам улгурмай, одамлар унинг йўлига қўйган елимқозга ёпишиб қолибди. У бор кучини тўплаб, бу балодан қутулиш учун интилган сари, у елимқозга яна маҳкамроқ ёпишиб борармиш...

Чумоли бўлса ҳозиргача меҳнатнинг роҳати билан яшаб келаркан.

Эркин ҚОДИРОВ.

Йигитнинг ҳақ-хуқуқи ер билан битта бўлди. Улар муштлашишди. Қий-чув бошланди. Муқаддамнинг оғзидан боди кириб, шоди

Хаммаси шу гаштакдан бошланди. Муроднинг хотини ўғил туғди. Тоғ бағрида ястаниб ётган сўлим, дилбар Лангар қишлоғида ўша куни байрам бўлди. Гаштак унинг гали. Улфатлар жам бўлишди. Боқиб қўйилган қўчқорнинг бири сўйилиб қозонга солинди. Иккинчиси эса "тандир кабоб" қилинди. Ароқлар доналаб эмас, яшиқлаб келтирилди. Муроднинг гаштаги гаштак бўлди. Тўнғичи ўғил бўлганидан дунёга сиймай қувонди. Ўзича "ўғилтой"ини ювди.

Гаплар қизигандан қизиди. Бошлар эса ундан баттар қизиди. Хар ким оғзига келганини гапирди. Хайдар танбурини олиб, булбулдек сайраб даврага файз бағишлади. Муродвой боши қизиб гапнинг жоловини қўйиб юборди. "Йигитнинг зўри хотинини ўғил туғдиради" – деди мактаниб.

– Тўғри, меники ҳам яқинда туғади. Қиз туғса паттасини бериб онасиникига жўнатиб юбораман, – деди бири.

– Сен-чи, Хайдар Исмигул қиз туғса, нима қиласан? – сўради Хайдарга ич-ичидан адовати зўр Нормат. У тўрт йилдирки, Хайдар билан қиз таллашиб қуруқ қолган, алами юрагида бисёр.

Хайдар нима деярини билмай жим қолди. У ҳали бу ҳақда ўйлаб ҳам кўрмаганди. Ҳозир эса нима дейётганини ўзи ҳам ҳис этмас, кайфи ошиб қолганди.

– Мен Исмигулнинг жавобини бермайман. Шундай қилсам, сен унга эга чиқасан. Агар Исмигул қиз туғса, чақалогининг калласини олиб, ёнига қўяман! – деди у қизишиб.

Нормат ҳиринглаб кулиб юборди.

– Қаранг-а, "калласини олиб ёнига қўяман"лар, қўлингдан келган ишни гапирсанг-чи, нима қиласан бекорга кекирдагингни чўзиб.

– Исмигулим, ўғил туғиб беради. Йўқса, рост гапим, чақалоқнинг калласини узаман, шундай қилмасам отамнинг арвоҳи урсин! – деб юборди жаҳл устида.

Жўралари сесканиб кетишди. Барча Норматни айблаб бошлади. "Мен нима дедим, унинг ўзи-ку, катта гапирган. Ҳой, сен гапни катта гапиргунча, нонни катта тишласанг-чи" – деди у яна Хайдарнинг жигига баттар тегиб.

"Айтилган гап – отилган ўқ" эди. Хайдар фурсатни бой берди. Душманининг ногорасига ўйнади. Энди Муроднинг уйида ортиқ ўтиролмас, гаштак кўнгилхуши барчаси буридан булоқ бўлиб чиқиб кетганди. У жўраларининг ҳай-ҳайлашига қарамай ўрнидан кўзгалди.

Исмигулнинг ой-куни яқин. У Хайдарни кута-кута ухлаб қолганди. Хайдар суюкли хотинининг ёнига келиб ўтирди. Ҳомилдорлик Исмигулнинг бир ҳуснига ўн ҳусн қўшган, у ойдек тўлишиб янада жозибали бўлиб кетган, шу топда Исмигул она мадоннага ўхшарди.

Хайдар хотинига суқ билан термилиб ўтирди. Дўппайган қорнига қулоқ тутиб турганди, Исмигул уйғониб қолди.

– Вой, нима қилаяпсиз, хўжайин? – деди у кулимираб.

– Ўғлим, ундай дема! Сен, албатта, ўғил туғасан. Пахлавон ўғил. Мен уни спортчи қиламан, Пеледек футболчи бўлади. Исмини Баҳодир қўяман.

– Қиз бўлса-чи?

– Қиз бўлмайди. Оғзимга сўз олиб қўйдим, гаштакда.

– Ие, нима деб сўз олдингиз?

– "Қиз туғилса, калласини узиб ташлайман", – деб.

– Нима?! Нималар деяпсиз? Эсингиз жойидами ўзи? Ҳазиллаш-япсизми?

– Ҳазиллашаётганим йўқ. Мастликда бўлар иш бўлди. Ануви Нормат гиж-гижлади. Ўзим ҳам бўлмай қолдим. Оғзимга сўз олиб қўйдим.

– Қон қусгур, Нормат учун шундай қилдингизми? Ахир у?.. – деганча Исмигул хўнграб ташқарига чиқиб кетди. У эрининг феълини биларди.

Айтдим қилмай қўймасди.

Ўша кундан эътиборан Хайдарнинг хонадонида аллақандай мубоҳам, ботиний бир кўркув яшар, эрхотиннинг ширин оши заҳарга айланиб бўлганди. Ахйри Исмигул чидай олмади, кунларнинг бирида ота-синикига кетиб қолди. Кўп ўтмасдан унинг кўзи ёриди. У толедан нечоғлик ялиниб-ёлвориб ўғил сўраган бўлмасин, Парвардигорнинг хоҳиши мустаҷоб экан, Исмигул қиз туғди.

Хайдар туғруқхонага аразлаб бормади. Унинг дарду дунёси қоронғи бўлиб кетганди. Уйдан чиқмай қамалиб олди. Онаси Шаҳри холанинг ялиниб-ёлворишларига қулоқ

ГАШТАК

(Ҳикоя)

ҳам солмади.

– Ўғлим, бу ётишинг нимаси? Эртага хотининг туғруқхонадан чиқиши керак. Бориб олиб келмайсанми?

– Йўқ, ўзингиз олиб кела қолинг.

– Шу гапинг эпми? Уялмайсанми? Хотининг нима айб? Худонинг бергани-да. Қизни берган Парвардигорим, ўғилни ҳам беради-да. Белинг тўла ўғлим, насиб бўлса ҳали келин менга қўчқордек ўғиллар туғиб беради.

– Э, онажон сиз билмайсиз-да...

– Нимани билмайман? Билмаганимни билдир.

– Қўйинг, майли, кейин онажон, – деб Хайдар кўчага чиқиб кетди. Ўғлининг жумбоқли гапидан боши қотган Шаҳри хола урф тортиб, чуқур нафас олди-да, қайнатиб қўйган ўнта тухумни елим халтачага солиб тандирда ёпилган иккита ноннинг устига қўйди. Сўнгра туғруқхонага қараб йўл олди.

Ўша куни Хайдар уйига қайтиб бормади. Учраган машинага ўтириб Қамашига, ундан сўнг эса Қаршига аммасиникига кетди. "Ёлғизгина оғамдан қолган ёдгорим" деб аммагина уни еру қўкка ишонмасди. Жиянининг мунгли кўзларига қараб, ниманидир сезд. Ўзича: "Борақол, онанг, хотининг кутиб қолгандир", демади. Хайдар ҳам ўз навбатида аммасининг юқини енгил қилди. Ҳовлида йиғилиб қолган юмушларини битириб берди. Уйларни бир сидра оқлаб, эшик-ромларни бўяб чиқди. Буни кўрган амманинг кўнгли тоғдек ўсди, ўлган иниси тирилиб келгандек суюнди. Бир ойдан сўнг Хайдар уйига жўнади.

Исмигул қайнонасининг гапини биринчи марта икки қилди. У билан бормаи, ота-онаси билан туғилиб ўсган уйига кетди.

Исмигулсиз уй хувиллаб қолганди. Хайдар уйига келганида онаси мусичадеккина бўлиб бир ўзи шумшайиб ўтирарди. Исмигул қайнона-сига бор гапни тўкиб солганди. У ўғлини кўриб изиллаб йиғлашга тушди. Гап орасида боласини қарғади ҳам. Аммо онаизор эмасми: кўнгли юмшади. Ўғлига ялинишга тушди.

"Ҳар не бало келса, тилингдан кўр" деб бежиз айтишмаган. Ўзингдан аҳмоқлик ўтибди бола. "Эгилган бошни қилич кесмайди", дейдилар. Бор, Исмигулдан, қайнона-қайнотангдан кечирим сўра. Хотининг билан неварамни уйга олиб кел. Уларсиз бу хонадон бойқуш уясидек бўлиб қолди, – деди.

– Келармикин?..

– Келади, болам, келади. Исмигул сени яхши кўради. "Темири кизигида бос, болам", узр сўраб уларни олиб кел.

Ўша куни Хайдар кунни кеч қилиб, Исмигулларникига борди. Қайнотанинг қовоғидан қор ёғиб турарди. Исмигул эса Хайдарни кўрдию, барча гина кудуратлари эсидан чиқди. Эрининг қаршисига ҳеч нарса бўлмагандай кулиб чиқди.

– Қуввон, бу нима қилиқ? Пушти камарингиздан бўлган фарзандингизни сўяра эмишсиз? – деди қайнонаси кўзига ёш олиб. Хайдар гуноҳқорона бошини эгди. Унинг афтоҳол бош эгиб туриши, қайнотанинг ҳам кўнглини юмшатган эди.

– Узади-я, узади. Ўзининг бўйини сапчадек узиб ташламайин яна, – деди пўписа қилган бўлиб. Аслида у куёвининг бундай ноҳўя ишлар қилишига ишонмасди.

Барча гидирларни унутган Исмигул қизини эрининг қўлига бериб, унинг олдида тушди. Юлдузлар чарқлаб турар, сўлим қишлоқ узра шуқуҳли бир кайфият ҳукм сурарди. Шаҳри холанинг мўъжазгина уйи қувончга тўлди-қолди. У неварасини олиб ўпар, унга қараб тўймасди. "Кўз тегмасин" деб дарҳол исирик солди. Ирим-сиримларни бошлаб юборди. Кунлар шу зайилда ўтиб борарди. Қизча суйса суйгудек бўлиб

қолди. Шаҳри хола бешикни қўлдан қўймай тебратгани-тебратган эди. Онаизор дилидаги бор орзу-умидларини аллага солиб қуйларди:

Ёлғиз болам, ёлғиз дарахт, Мевалари мўл бўлсин-эй. Душманлари юрсин қарахт, Уйи бўғдойга тўлсин-эй. Алла, қўзим аллаё, Кўрар қўзим аллаё... деб қуйласа, Исмигул тунлари бағрини бешикка босиб:

Алла қизим, чарос қўзим аллаё, Тонг юлдузим, ёнар юзим аллаё. Мухаббатим рамзидирсан фарзандим

Отажонин эркатойи аллаё... – деб алла айтарди.

Кунлар, ойлар шу зайлда кечаверди. Яна гаштак бўладиган бўлиб қолди. Хайдарнинг боргиси келмас, оёғи тортмаётганди. Жўралари келиб зўрлаб олиб кетишди. У гаштакда Норматни кўриб дили ғаш тортди. "Бу илон албатта қақмай қўймайди", – деган ўй ўтди кўнглидан. У ҳақ эди. Аламзада Нормат Хайдар билан Исмигулнинг тинч-тотув яшаётганлигига чидай олмас, қандай бўлмасин уларнинг ўртасига раҳна солиш истагига эди. У ниятига етди. Гаштак қизигандан қизиди. Турган гапкўи бошлар ҳам. Ўтган гапларни биров эсламади ҳам, аммо аламзада Нормат эслади. Атайлаб эслатди.

– Йигитлар, йигитнинг гапи битта бўлади-ми? – атайлаб ўсмоқчилаб сўради у.

– Албатта, албатта, – дейишди юракларига кири йўқ йигитлар.

Аҳмад сергак тортди.

– Қўйсанг-чи, шу ўтганларни, – деди у энаси қотиб.

– Хотининг қиз туғди, сен эса талоқ қилганинг йўқ, – деди Нормат тиржайиб.

– Эсинг жойидами? Бу умр савдоси-ку? Мастликда нималар демайди одам?

– Бўлмаса нега гапирасан? Эркакнинг гапи битта бўлади-да, – деди яна Нормат оловга керосин сеппиб.

– Ниятинг нима? Хотинимни талоқ қилишимни истайсанми? Сен ўзи... танадек подани бўлғайсан! – деди болохонадор сўкинчи Аҳмад.

– Сиз гапни гапиринг-у, биз уялайликими? Ўғилбола гапирилган гапдан тонманг-да, энди. Ана қадрдон жўрангиз Хайдарвой ҳам ўтирибдилар "Мулла минган эшакка ўхшаб", "қиз бўлса чақалоқнинг калласини оламан" деган эди. Бешик тўйлар қилдилар, ҳали заифани узатадилар ҳам. Аммо айтилган гап, ичилган қасам қолди. Шундай экан, нима қилардилар оғизларига сўз олиб?

– Териси юпқалик қилма, Хайдар! Бу алампдан гапираяпти. Бунинг ўзи ким-у, гапи нима бўларди? – деди Аҳмад.

Ўша куни биров у деди, биров бу. Кимдир Хайдарни ёқлади, бошқаси эса...

"Тўғри-да" қўлидан келмайдиган ишни қиламан, деб гапириб нима қилади", деди Норматнинг ёнини олиб. Ҳамма бири қўйиб, бири сўзлади. Ёлғиз Хайдаргина бошини ҳам қилди, оғзини очмади. Ҳоздек гердайиб, истехзоли ишшайиб ўтир-

ган Норматга совуқ бир қараш қилди-ю, жўраларининг ҳай-ҳайлашига қарамай ўрнидан турди.

Кўча зимистон. Унинг дили эса ундан-да қора эди. Аллақердадир қарға қағиллади. "Қиш яқин шекилли" кўнглидан ўтди унинг. Тоғлар бағрида ястаниб ётган арчазорлар қоп-қорайиб кўринар, Лангар дарё тошдан тошга урилиб шовиллаб оқиб ётарди. У дарё бўйига келиб чўнкайиб ўтирди. Шивирлаб оқаётган сувга тикилиб узоқ йиғлади. У ўз-ўзига, муштипаргина чумчуқдек қизига ачини аз аза очди. Сўнг эса бироз тин олиб ўрнидан туриб, уйига йўналди. Уни олапари эрқаланиб кутиб олди. Онаси ҳам, Исмигули ҳам аллақачон қотиб ухлаб ётишарди. Бешикда ётган норасиданинг пишиллагани эшитилди. Хайдар қизчасининг юзини очиб, унга узоқ термилди. Юзчасидан ўпган эди, чақалоқ ҳидини туйиб энтикиб кетди. Кўнгли мумдай эриб, кўзларидан оқаётган шошқатор ёшларини чақалоқнинг қўлбоғичи устига тўқди. Ундан сўнг меҳмонхонага чиқди-да, жавонда турган ароқ шишасини олиб очди. Пиёлага тўлдириб қўйиб симириб ичиб юборди. Иккинчи, учинчи, тўртинчи пиёлалар ҳам ичилди. Шундай ҳам у гаштакдан ароққа тўйиб келганди, буниси эса хурмачасига ортиқчалик қилди. Кўнгли айниб супада анча ўтирди. Шу пайт унинг кўзига Норматнинг башараси кўрингандек туюлди. "Эркакнинг гапи битта бўлади. Сен қасам ичгансан" деяётгандек бўлди. "Ҳа, қасам ичганман, отамнинг арвоҳи билан қасам ичганман" – деди ўзига ўзи. Шу топда у ҳамла қилишга шайланган бўрибосарга ўхшарди. Нима қилаётганлигини ўзи англамасди. Ошхонага кириб мол сўядиган пичоғини олди ва уйга кириб боласининг юзини очди, сўнг эса ғайритабиий ҳаракат билан унинг бўғзига пичоқ тортиб юборди. Чақалоқ йиғлашга ҳам улгуролмай қолган, бир зумда нариги дунёга тортиқ қилиб юборилган эди. Қотил ота қонга бўялган пичоқни Исмигулнинг олдида ташлаб, ташқарига чиқди. Бемажол молхонага кириб арқон олиб чиқди. Ҳовли ўртасидаги ўрик дарахтининг баланд, бақувват шохига арқонни осиб дор ҳозирлади, кейин ошхона олдидаги курсини келтириб устига чиқди-да, курсини оёқлари билан тепиб юборди.

Тонг бўзариб борарди. Бу галги тонгнинг бағри Норматники каби қора эди. Кечагина Хайдарнинг уйига қувонч келтирган нафармон тонг, бу гал катта мусибат келтирди. Азонда таҳорат олгани ташқарига чиққан Шаҳри хола ўрик дарахтида осилиб ётган нуридийдасининг жасадини кўрди-ю, қаттиқ чинқириб ўзидан кетди. Унинг овозидан сесканиб уйғонган Исмигул қонга ботган бешикни, ёнида ётган пичоқни ҳамда кесиб қўйилган гўдагининг калласини кўриб даҳшатдан эси оғди. У бир қўлига бешикни, иккинчи қўлига боласининг калласини кўтариб Ҳовлига чиқди-да бўтадек бўзлаб юборди. Сўнгра Хайдарнинг ўлигига тикилиб хайратдан қотиб турди ва туйқусдан қаҳ-қаҳ уриб кула бошлади. Кейин эса:

Лангар қишлоқ толини, Чумчуқ есин болини. Кимга айтай, одамлар, Хайдаржоннинг ҳолини... – деб қуйлаб юборди.

Лангарда қиёмат-қойим бўлди. Бўлган гапга бировнинг ақлибозар қилмасди. Хайдар билан қизалоғи ёнма-ён қўйилди. Исмигулни эса руҳий касалликлар шифохонасига олиб кетишди. Ҳовлида шўппайиб Шаҳри холанинг бир ўзи қолди. Гаштак ҳеч кимнинг кўнглига сиймай қўйди. Одамларнинг нафратидан қочиб қутулолган Нормат ўз-ўзидан қочиб қутула олмади. Хотини ким биландир қўшилиб қочиб кетгач, қишлоқдан бош олиб кетди. Бир кун дув-дув гап тарқалди. Қашқадарёга Нормат қўчиб ўлганмиш... Аммо бу миш-мишларнинг қанчаси тўғри, қанчаси нотўғри эканлигини биров билмади. Лекин одамлар енгил тин олдилар, Норматга ҳатто ити ҳам ачинмади...

Шарофат ИСКАНДАР қизи.

ЎЗИЧА ЎЗИНИ ЗҶР ДЕГАНДИ...

Фуқароларнинг тинчлиги ва хотиржамлигини таъминлаш уларни турли хил жиноий тажовузлардан ҳимоя қилиш ички ишлар идораларининг асосий вазифаларидан саналади. Бу борада Қашқадарё вилоятининг Шаҳрисабз тумани ички ишлар бўлими ходимлари ҳам қатор амалий ишлар олиб боришмоқда.

Бозорда ёки дўконингизда савдо қилиб ўтирсангиз қандайдир безори келиб сиздан пул талаб қила бошласа, аввало "Нима менда ҳаққинг борми ёки ўтказиб қўйган жойинг бормидики, мен сенга пул берсам", дея унинг раъйини қайтарасиз. Бироқ зўравон куч ишлатиб молигини ёки пулингизни тортиб олса-чи? Албатта бундан дилингиз азият чекиб нохуш кайфиятда қолишингиз шубҳасиз.

Тумани ички ишлар бўлими ходимлари ҳам жиноятчиликка қарши кураш ва унинг олдини олиш жараёнида гоҳида шаҳардаги бозорларда ёки дўконлардаги сотувчиларга нисбатан куч ишлатиб, уларнинг пулини тортиб олишга уринган кимсаларнинг кирди-корларини ҳам фош этишмоқда.

Яқинда шу шаҳарда яшовчи ака-ука қассоб Алмимардоновлар бир безори йигитнинг ўзларига нисбатан куч ишлатиб, уларнинг савдодан тушган 50 минг сўмдан зиёд пулларини тортиб олиб кетганлиги ҳақида ички ишлар бўлимига мурожаат қилди.

Ички ишлар ходимлари томонидан қўрилган тезкор чора-тадбирлардан сўнг қассобларнинг катта микдордаги пулини тортиб олиб кетган Тилло Содиков исмли шахс қўлга олинди.

Эл орасида учрайдиган, ота-онанинг гапи туғул қонун талабини ҳам менсимайдиган бундай безори кимсаларга нисбатан милиция ходимлари томонидан қонуний чора қўрилоқда.

Бурхон ПҶЛАТОВ, милиция майори.

БЕДАРАК ЙҶҚОЛГАНЛАР

Сирдарё тумани ИИБ томонидан қўйидаги бедарак йўқолган шахслар қидирилмоқда:

Санжар Уматқулов, 1979 йилда туғилган. У 1999 йил 16 июль куни эрталаб соат 8.00 ларда ўзи яшаётган Сирдарё тумани, Бахт шаҳри, Самар-

қанд кўчаси, 50-уйдан чиқиб кетиб, қайтиб келмаган.

Белгилари: бўйи 155–160 см, оғзин, соч ва қош-кўзлари қора, тишлари тўлиқ, гапиролмайди ва эшитмайди руҳий касал.

Кийимлари: эғнида кўк оқш чизиклари бор еңги узун кўк қўйлак, шим, оёғида 39 ўлчамдаги резина шиппак бўлган.

Бердикул

Кўканов, 1955

йилда туғилган. 1998 йил

14 июнь куни

ўзи яшаган

Сирдарё тумани,

Синдоробод

жамоа хўжалиги, 7-

уйдан чиқиб

кешиб, қайтиб келмаган.

Белгилари: бўйи 170–175 см,

тўладан келган, қошлари ёйсимон,

соч ва қош-кўзлари қора, кам гапир

ради руҳий касал, баъзан ўзини ёмон

ҳис қилади.

Кийимлари: эғнида қора костомиш

шим, қизил катакли қўйлак, оёғида

қуларанг туфли бўлган.

Юқорида номлари зикр этилган

шахсларни кўрган ёки у ҳақда

бирор маълумотга эга бўлганлар.

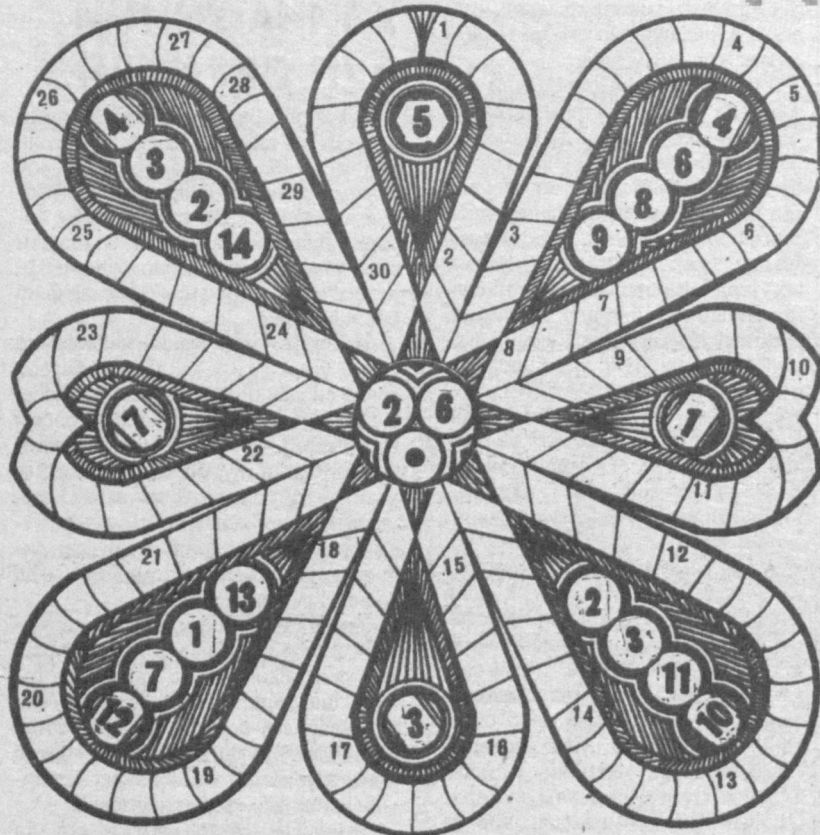
Сирдарё тумани ИИБга 57-22-02,

57-16-68 телефонлар орқали ха-

бар беришларини сўраймиз.

ЧАЙНВОРД

1. Олий кўмондонлик унвони. 2. Артиллерия тўпи ўрнатиладиган қурилма. 3. Марказий Осиёдаги ҳудуд. 4. Ёруғлик, зиё. 5. Душман томони. 6. Уришаётган томонларнинг ўзаро келишуви шартномаси. 7. Отиш қуролларининг найсимон қисми. 8. Жануби-шарқий Осиёдаги давлат. 9. Пойга мусобақасининг бошланиш пайти. 10. Оғирлик ўлчови бирлиги. 11. Автомобиллар қатнови учун махсус қурилган йўл. 12. Самолётни автомат равишда бошқариш қурил-

маси. 13. Спорт ўйини. 14. Кўмондон, лашкарбоши. 15. Ҳарбий хизматчи. 16. Радио орқали хабар етказувчи мутахассис. 17. Темир йўл машинаси. 18. Жиззах вилоятидаги туман. 19. Бошқарувчи радиоактив реакция амалга ошириладиган қурилма. 20. Ўзбек халқ қаҳрамонлик-романтик дostonлари туркуми. 21. Фаолиятдаги бардош, чидам. 22. Ҳароратни доимо бир хилда сақлаб турувчи қурилма. 23. Олисга хабар етказиш воситаси. 24. Давлат бошлигининг қонун кучига эга бўлган фармойиши. 25. Ўзбекистон жанубидаги туман. 26. Тартиб сақланишини бошқариб турувчи ходим. 27. Автомашина русуми. 28. Ҳарбий денгиз кучлари. 29. Нефть маҳсулотини ташиш кемаси. 30. Машҳур ўзбек генерали.

КРИПТОГРАММА

Очқич сўзлар:

1. Радиоактив элементларнинг парчаланишида ҳосил бўладиган уч хил нурнинг бирига берилган ном — 12, 1, 7, 7, 1.

2. Ҳамид Олимжоннинг халқ оғзаки ижоди асосида ёзган асари қаҳрамони — 5, 4, 3, 10, 14.

3. Ип газлама — 8, 2, 11.

4. Ҳарбий техниканинг ўқ ўтмайдиган пўлат қопламаси — 13, 2, 6, 9.

Энди очқич сўзлари асосида шакл айланаларидаги рақамларда яширинган криптограммани ҳал этинг. Ундан бош ҳарфни топиб, маълум тартибда ўқий олсангиз ҳикматли сўзлардан бирини билиб оласиз.

Фозилжон ОРИПОВ тузди.

ГАЗЕТАМИЗНИНГ ЎТГАН СЕНИДА ЧОП ЭТИЛГАН КРИПТОГРАММАНИНГ ЖАВОБЛАРИ:

Очқич сўзлар: 1. Етти. 2. Аёл. 3. Кўрки. 4. Дили. 5. Чироғи. 6. Ризқ. 7. Гул. 8. Уй. 9. Баҳор. 10. Онасин.

Ҳикмат:

Айтчи дўстим, ҳаётда қандай бўларди,
Қизлар тугилмаса, она бўлмаса?
Ўзинг ҳам дунёга қайдан келардинг,
Онанг сени тугиб, қувнаб қулмаса?

“ПОЁНДОЗ” кроссвордининг жавоблари:

1—23. Афина. 2—24. Қорин. 3—21. Тоифи. 3—25. Тарим. 4—22. Варна. 4—26. Ватан. 5—23. Фариа. 5—27. Фараз. 6—24. Сатин. 6—28. Савия. 7—25. Карам. 7—29. Калит. 8—26. Таван. 8—30. Товон. 9—27. Полиз. 9—31. Пирит. 10—28. Ливия. 10—32. Лимит. 11—29. Ҳирот. 11—33. Ҳавас. 12—30. Камин. 12—34. Кирым. 13—31. Тивит. 13—35. Турон. 14—32. Сурат. 14—36. Селен. 15—33. Нерис. 15—37. Намоз. 16—34. Калом. 16—38. Кюрий. 17—35. Люмен. 18—36. Бўрон. 19—2. “Уфқ”. 19—22. Уфа. 20—17. Қўл. 20—37. Қиз.

БЕДАРАК ЙЎҚОЛГАН

Яқинлари ва қариндошлари томонидан 1966 йилда туғилган **Козим Маннофович УМАРОВ** қидирилмоқда. У шу йилнинг 27 февраль куни эрталаб уйдан ҳеч нарса демай чиқиб кетган ва шу кўйи бедарак йўқолган.

Белгилари: бўйи 170 см., атрофида, озғиндан келган, руҳий хаста, ёшлигидан яхши гапиролмайди, ёнида ҳеч қандай ҳужжати йўқ.

Кийимлари: босяланг, эгнида қора куртка, кулранг-қизил шим, оёғида пайпоқ ва калиш бўлган.

К. Умаровнинг қаердалигидан бохабар фуқаролардан бу ҳақда 42-75-48 рақамли телефон орқали маълум қилишларини сўрайман.

ҚИДИРИЛМОҚДА

Тошкент вилояти Зангиота тумани ИИБ томонидан жиноят содир этиб, тергов органларидан қочиб юрган **Со- тиволди Орифжонов** қидирилмоқда. У 1958 йилда туғилган, Зангиота тумани Ўзғариш қишлоғи, У. Юсупов кўчаси, 37-уйда яшаган.

Белгилари: бўйи 172–178 см, юзи думалоқ, сочи қора калта, бурни тўғри ўртача кўринишда, соч-соқолини ўстириб юриши мумкин.

Сотиволди Орифжоновни кўрган-билганлар яқин ўртадаги милиция бўлинимасига мурожаат қилишларини сўраймиз.

ЭЪЛОН

1996 йили Тошкент шаҳар Юнусобод туманидаги Абу Али ибн Сино номли 105-ўрта мактаб томонидан Одина-хон Мамуржановна **КАСИМОВА** номига берилган **UZ1 276996** рақамли таянч маълумот тўғрисидаги гувоҳнома йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Ўзбекистон Республикаси ИИБ Шахсий таркиб билан ишлаш хизмати раҳбарияти ва шахсий таркиби ИИБ ШТБХ бўлим бошлигининг ўринбосари, милиция подполковниги **Неъматжон Расуловга** падари бузруквори **РАҲМАТИЛЛА отанинг** вафот этганлиги муносабати билан ҳамдардлик билдирадilar.

Ўзбекистон Республикаси ИИБ ЖИЭББ раҳбарияти, шахсий таркиби ва ИИБ ЖИЭББ Фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчиликлари маркази уруш қатнашчиси, истеъфодаги ички хизмат подполковниги **Рашид ҚАЮМОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига ҳамдардлик билдирадilar.

Самарқанд вилояти ИИБ раҳбарияти ва шахсий таркиби Булунгур тумани ИИБ ЖҚБ катта тезкор вакили милиция майори **Сафар КАРИМОВнинг** бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига ҳамдардлик билдирадilar.

Фарғона вилояти ИИБ раҳбарияти ва шахсий таркиби бошқарма ходими милиция сержанти **Холдорали ЮЛДОШЕВнинг** бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига ҳамдардлик билдирадilar.

KELGUSI HAFTA UCHUN MUNAJJIMLAR BASHORATI

ҚҲЙ

(21 март–20 апрель)

Ҳафтанинг бошида мансабингиз ошиши ёки аллақачон унутиб юборган қарзингизни қайтаришлари мумкин. Чоршанба куни муҳим янгиликлардан хабар топасиз. Шанба куни ишқий саргузашт кутилмоқда. Якшанба кунги оилавий келишмовчилик кайфиятингизга ўз таъсирини кўрсатади.

СИГИР

(21 апрель–21 май)

Касбингиз билан боғлиқ ишларни амалга ошириш учун сешанба ва жума кулай кунлардир. Чоршанба куни муваффақият келтирувчи битимни имзолайсиз. Дам олиш кунлари узоқ сафарлардан воз кечиб, асосий вақтингизни дўстлар ва яқинларингиз даврасида ўтказганингиз маъқул.

ЭГИЗАКЛАР

(22 май–21 июнь)

Ушбу ҳафта тигиз ўтади. Сешанба куни янги лойиҳани таклиф этишади. Иштирок этишингиз фойдадан холи эмас. Жума куни нотаниш одамлар билан муомала қилаётганингизда эҳтиёт бўлинг.

ҚИСҚИЧБАҚА

(22 июнь–23 июль)

Душанба ва чоршанба кунлари ижодий фаолликка эришасиз. Яқин кишингиз сешанба куни ўзига эътибор қаратишингизни жуда истайди. Шанба куни кутилмаган совғадан дилингиз яйраб кетади.

АРСЛОН

(24 июль–23 август)

Сешанба куни хушёр бўлмасангиз осонгина алданиб қолишингиз мумкин. Чоршанба кунги жисмоний меҳнат омад келтиради. Ижод билан пайшанба куни шуғулланишни маслаҳат берамиз. Жума куни ҳамёнингизга пул тушади.

БОШОҚ

(24 август–23 сентябрь)

Ҳафтанинг бошида ҳар қандай молиявий операциялар муваффақиятли яқунланади. Яқин дўстингиз пайшанба куни берган маслаҳат сизга катта наф келтириши мумкин. Дам олиш кунлари хонадонингизда ҳордиқ чиқарганингиз маъқул. Бинобарин, шанба куни саломатлигингиз билан боғлиқ муаммоларнинг юзга келиши кичик кўнгилсизликлар келтириб чиқариши эҳтимолдан холи эмас.

ТАРОЗИ

(24 сентябрь– 23 октябрь)

Душанба кунги кутилмаган хабардан руҳингиз тушиб, бироз ишингиз юришмайди. Чоршанба куни кутилаётган сафар омадлидир. Ижод билан машғул бўлишга жумадан якшанбагача бўлган давр кўпроқ мос келади.

ЧАЁН

(24 октябрь–22 ноябрь)

Сешанба куни муваффақиятсизликка эришмай десангиз ўзингизни қўлга олишингизга тўғри келади. Жума куни омад кулиб боқишига эмас, меҳнатингизга таяниб иш кўринг. Якшанба куни табиат бағрида ёки шаҳар айланиб маданий ҳордиқ чиқарганингиз маъқул.

ЁЙ

(23 ноябрь–21 декабрь)

Душанба куни талайгина маълумотларни қўлга киритиб, баракали меҳнат қиласиз. Сешанба куни фойдали битимни таклиф этишади. Рад этманг. Саломатлигингиз билан боғлиқ муаммолар чоршанба куни безовта қилади. Дам олиш кунлари ажойиб совғани қўлга киритиб, кўнглингиз тоғдек кўтарилади.

ТОҒ ЭЧКИСИ

(22 декабрь–20 январь)

Ҳафтанинг биринчи ярми тигиз ўтади. Эҳтимол ҳозирдан яқин кишингиз билан юзага келаётган келишмовчилик чоршанба куни авжига чиқиши мумкин. Бироқ кўп ўтмай яна кайфиятингизни яхшилаб оласиз. Бу борада сиз янги бошлаган иш қўл келади.

ҚОВҒА

(21 январь– 19 февраль)

Душанба куни ишқий саргузашт кутилмоқда. Чоршанба куни ажойиб маълумотни қўлга киритасиз. Ижод билан пайшанба-жума кунлари шуғулланганингиз маъқул. Дам олиш кунлари вақтингизни уй юмушларини бажаришга сарфланг.

БАЛИҚ

(20 февраль–20 март)

Сешанба куни ҳамёнингизга пул тушади. Чоршанба ва пайшанба кунлари расмий қоғозларни расмийлаштириб олишингизга тўғри келади. Жума – ишбилармонлик учрашувлари ва музокаралар учун қўлай кундир.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI IIV BIRLASHGAN TAHRIRIYATI

MANZILIMIZ:

700029,
Toshkent,
Yunus Rajabiy
ko'chasi, 1

Gazeta haftaning juma kunlari chiqadi.

Bosh muharrir
Zokir ATAYEV

Muharrir

Erkin SATTOROV
(Bosh muharrir
o'rinbosari v.b.)

Navbatchi:

S. SHAMSIDDINOV
Musahhihlar:
M. AKRAMOVA
G. XOLIQOVA
Sahifalovchi va dizayner:
A. MIRZAMUHAMEDOV

TELEFONLAR:

Bosh muharrir
o'rinbosari — 139-77-23.
muxbirlar
bo'limi 139-75-69.
Faks 54-37-91.

Gazeta tarqatish masalalari
bo'yicha murojaat uchun
faks: 54-37-91,
peyjer: (088) 36-97, 55-19.

Reklama bo'limi
peyjer .. (088) 55-54, 55-19.

Bizning hisob raqamimiz
O'zbekiston Respublikasi
Markaziy banki
Toshkent shahar Bosh
boshqarmasi hisob-kitob —
kassa markazida:
21506000200447980001,
MFO 00014.

● Ko'chirib bosishda
«Postda»dan ekanligini
ko'rsatish shart
● Maqolada keltirilgan
raqamlar, faktlar va boshqa
ma'lumotlar, shuningdek,
ochiq e'lon qilinishi mumkin
bo'lmagan ma'lumotlar
uchun muallif javobgar
hisoblanadi.
● Muallifning mulohazasi
tahririyat fikriga mos
tushmasligi mumkin.
● Qo'lyozmalar tahlil
qilinmaydi va qaytarilmaydi.

Gazeta IBM kompyuterida
teridi va sahifalandi.

Ro'yxatdan o'tish
tartibi № 00007.
Buyurtma Γ — 0826.
Hajmi — 4 bosma taboq.
Bosilish — ofset usulida.

Bosishga topshirish
vaqti — 19.00.
Bosishga
topshirildi — 18.00.

Obuna raqami — 180

97 713 nusxada
chop etildi.

«SHARQ»
nashriyot-matbaa konserni
bosmaxonasi.
Korxona manzili:
Buyuk Turon ko'chasi
41-uy.

1, 2, 3, 4, 5, 6.